

2021 оны 03 дугаар сарын 12
№10 /1160/

ТӨРИЙН МЭДЭЭЛЭЛ

МОНГОЛ УЛСЫН ИХ ХУРЛЫН АЛБАН МЭДЭЭЛЭЛ

ᠲᠦ᠋ᠷᠢᠶᠢᠨ
ᠮᠡᠳᠡᠭᠡᠯᠡᠯ

ᠮᠣᠩᠭᠣᠯ ᠤᠯᠤᠰ ᠶ᠋ᠢᠬᠡ ᠬᠤᠷᠤᠯ ᠠᠯᠪᠠᠨ ᠮᠡᠳᠡᠭᠡᠯᠡᠯ

ᠮᠣᠩᠭᠣᠯ ᠤᠯᠤᠰ
ᠶ᠋ᠢᠬᠡ ᠬᠤᠷᠤᠯ
ᠠᠯᠪᠠᠨ ᠮᠡᠳᠡᠭᠡᠯᠡᠯ

تذکرہ	
۰۰۰۰	ریفرنس نمبر، ممبران و کمیٹی ممبران
۰۰۰۱	مختار نام ممبران
۰۰۰۲	مقرر ممبران نام ممبران و کمیٹی ممبران ممبران کی فہرست، ممبران ممبران
۰۰۰۳	تفصیلات نام ریفرنس ممبران ممبران کی فہرست ممبران ممبران
۰۰۰۴	مختار نام ممبران ممبران ممبران ممبران
۰۰۰۵	مقرر نام ممبران ممبران ممبران ممبران
۰۰۰۶	مقرر نام ممبران ممبران ممبران ممبران
۰۰۰۷	مقرر نام ممبران ممبران ممبران ممبران
۰۰۰۸	مقرر نام ممبران ممبران ممبران ممبران
۰۰۰۹	مقرر نام ممبران ممبران ممبران ممبران

ГАРЧИГ

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

107.	Хэлэлцээр соёрхон батлах тухай	924
108.	Музейн тухай	925
109.	Аж ахуйн үйл ажиллагааны тусгай зөвшөөрлийн тухай хуульд нэмэлт оруулах тухай	953
110.	Гамшгаас хамгаалах тухай хуульд нэмэлт оруулах тухай	955
111.	Зөрчлийн тухай хуульд нэмэлт оруулах тухай	956
112.	Зөрчил шалган шийдвэрлэх тухай хуульд нэмэлт оруулах тухай	958
113.	Соёлын өвийг хамгаалах тухай хуульд өөрчлөлт оруулах тухай	959
114.	Шинжлэх ухаан, технологийн тухай хуульд өөрчлөлт оруулах тухай	962
115.	Улсын тэмдэгтийн хураамжийн тухай хуульд нэмэлт оруулах тухай	963

МОНГОЛ УЛСЫН ЗАСГИЙН ГАЗРЫН ТОГТООЛ

116.	Журам шинэчлэн батлах тухай	Дугаар 190	965
------	-----------------------------	------------	-----

МОНГОЛ УЛСЫН ОЛОН УЛСЫН ГЭРЭЭ

117.	Олон улсын эрүүгийн шүүхийн дархан эрх болон эрх ямбын тухай хэлэлцээр	970
------	--	-----

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2020 оны 12 дугаар
сарын 17-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

ХЭЛЭЛЦЭЭР СОЁРХОН БАТЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл. Олон улсын эрүүгийн шүүхийн дархан эрх болон эрх ямбын тухай хэлэлцээрийг Монгол Улсын Засгийн газрын өргөн мэдүүлснээр соёрхон баталсугай.

МОНГОЛ УЛСЫН
ИХ ХУРЛЫН ДАРГА

Г.ЗАНДАНШАТАР

Үндэстний тусламж үйлчилгээний тухай хууль

Үндэстний тусламж үйлчилгээний тухай хууль

Үндэстний тусламж үйлчилгээний тухай хууль 011010

Үндэстний тусламж үйлчилгээний тухай хууль

6 дүгээр зүйл. Үндэстний тусламж үйлчилгээний тухай хууль
дээрх хууль үндэстний тусламж үйлчилгээний тухай хууль
дээрх хууль үндэстний тусламж үйлчилгээний тухай хууль ..

Үндэстний тусламж үйлчилгээний тухай хууль

Үндэстний тусламж үйлчилгээний тухай хууль

Үндэстний тусламж үйлчилгээний тухай хууль

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2021 оны 01 дүгээр
сарын 29-ний өдөр

Улаанбаатар
хот

МУЗЕЙН ТУХАЙ

НЭГДҮГЭЭР БҮЛЭГ НИЙТЛЭГ ҮНДЭСЛЭЛ

1 дүгээр зүйл.Хуулийн зорилт

1.1.Энэ хуулийн зорилт нь музейн үйл ажиллагаа эрхлэх эрх зүйн үндсийг тогтоох, музейн сан хөмрөг бүрдүүлэх, аюулгүй байдлыг хангахтай холбогдсон харилцааг зохицуулахад оршино.

2 дугаар зүйл.Музейн хууль тогтоомж

2.1.Музейн хууль тогтоомж нь Монгол Улсын Үндсэн хууль¹, Иргэний хууль², Соёлын тухай хууль³, Соёлын өвийг хамгаалах тухай хууль⁴, Төрийн болон орон нутгийн өмчийн тухай хууль⁵, энэ хууль болон эдгээр хуультай нийцүүлэн гаргасан хууль тогтоомжийн бусад актаас бүрдэнэ.

2.2.Монгол Улсын олон улсын гэрээнд энэ хуульд зааснаас өөрөөр заасан бол олон улсын гэрээний заалтыг дагаж мөрдөнө.

3 дугаар зүйл.Хуулийн үйлчлэх хүрээ

3.1.Энэ хууль нь Монгол Улсын нутаг дэвсгэрт музейн үйл ажиллагаа эрхлэхтэй холбогдсон харилцааг зохицуулахад өмчийн төрөл, хэлбэр харгалзахгүй үйлчилнэ.

3.2.Хуульд өөрөөр заагаагүй бол төрийн болон орон нутгийн өмчийн галерейн үйл ажиллагааг энэ хуулиар зохицуулна.

4 дүгээр зүйл.Хуулийн нэр томъёоны тодорхойлолт

4.1.Энэ хуульд хэрэглэсэн дараах нэр томъёог доор дурдсан утгаар ойлгоно:

¹ Монгол Улсын Үндсэн хууль “Төрийн мэдээлэл” эмхэтгэлийн 1992 оны 01 дугаарт нийтлэгдсэн.

² Иргэний хууль “Төрийн мэдээлэл” эмхэтгэлийн 2002 оны 07 дугаарт нийтлэгдсэн.

³ Соёлын тухай хууль “Төрийн мэдээлэл” эмхэтгэлийн 1996 оны 07 дугаарт нийтлэгдсэн.

⁴ Соёлын өвийг хамгаалах тухай хууль “Төрийн мэдээлэл” эмхэтгэлийн 2014 оны 23 дугаарт нийтлэгдсэн.

⁵ Төрийн болон орон нутгийн өмчийн тухай хууль “Төрийн мэдээлэл” эмхэтгэлийн 1996 оны 11 дугаарт нийтлэгдсэн.

4.1.1.“музей” гэж соёлын үнэт зүйлийг бүртгэх, цуглуулах, хадгалж хамгаалах, судлах, сурталчлах, түгээн дэлгэрүүлэх чиг үүрэг бүхий ашгийн төлөө бус соёл, эрдэм шинжилгээний байгууллагыг;

4.1.2.“музейн үзэл баримтлал” гэж музейн төрөл, үйл ажиллагааны чиглэл, хамрах хүрээ, цуглуулгын болон үзүүлэлийн бодлогыг тодорхойлсон баримт бичгийг;

4.1.3.“ерөнхий бүртгэл” гэж үзмэрийн хувийн дугаар, нэр, тоо, хэмжээ, тодорхойлолт бүхий бүртгэл, мэдээллийн баримт бичгийг;

4.1.4.“үзмэр” гэж ерөнхий бүртгэлд бүртгэгдсэн музейн өмчийн соёлын үнэт зүйлийг;

4.1.5.“цуглуулга” гэж нэг болон хэд хэдэн шинжээрээ харилцан холбоотой, тодорхой цаг үеийг төлөөлөх шинжлэх ухаан, урлаг, танин мэдэхүйн ач холбогдолтой үзмэрийн бүрдэл хэсгийг;

4.1.6.“музейн сан хөмрөг” гэж үзмэр, цуглуулга, түүний хадгалалт хамгаалалтын нөхцөлийг бүрдүүлсэн орон зайг;

4.1.7.“үзүүлэг” гэж үзмэр, цуглуулгыг шинжлэх ухааны үндэслэлтэй, уран сайхны аргаар дэглэн үзүүлсэн орон зайг.

ХОЁРДУГААР БҮЛЭГ МУЗЕЙН ҮЙЛ АЖИЛЛАГАА

5 дугаар зүйл.Музей байгуулах

5.1.Музейг төрийн болон орон нутгийн, хувийн өмчийн хэлбэрээр Монгол Улсын иргэн, хуулийн этгээд байгуулна.

5.2.Музейн үзэл баримтлалыг үүсгэн байгуулагч нь батлах бөгөөд орон нутгийн болон хувийн өмчийн музейн үзэл баримтлалыг соёлын асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүнтэй зөвшилцөнө.

5.3.Музейн үйл ажиллагааг Аж ахуйн үйл ажиллагааны тусгай зөвшөөрлийн тухай хуульд⁶ заасан тусгай зөвшөөрөл авсан иргэн, хуулийн этгээд эрхэлнэ.

5.4.Музейн үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрлийг соёлын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага олгоно.

⁶ Аж ахуйн үйл ажиллагааны тусгай зөвшөөрлийн тухай хууль “Төрийн мэдээлэл” эмхэтгэлийн 2001 оны 06 дугаарт нийтлэгдсэн.

5.5.Музейн үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрлийг найман жилийн хугацаатайгаар олгоно.

5.6.Тусгай зөвшөөрөл сунгах, түдгэлзүүлэх, хүчингүй болгох асуудлыг Аж ахуйн үйл ажиллагааны тусгай зөвшөөрлийн тухай хуульд заасан журмын дагуу шийдвэрлэнэ.

5.7.Музейн дүрэмд заасан бол музейн үйл ажиллагаанд дэмжлэг үзүүлэх чиг үүрэг бүхий олон нийтийн зөвлөл ажиллаж болно. Зөвлөлийн үйл ажиллагааны үлгэрчилсэн дүрмийг соёлын асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн батална.

6 дугаар зүйл.Музейн зэрэглэл

6.1.Засгийн газар Төрийн өмчийн музейд үндэсний, улсын, бүс нутгийн зэрэглэл тогтооно.

6.2.Үндэсний музей нь төрөл, үйл ажиллагааны чиглэлээр бусад музейг мэргэжил, арга зүйгээр хангаж ажиллана.

6.3.Үндэсний болон улсын зэрэглэлийн музей төрийн хамгаалалтад байна.

6.4.Аймаг, нийслэлийн болон сумын музей орон нутгийн байгаль, түүх, соёлын үнэт зүйлийг бүртгэх, цуглуулах, хадгалж хамгаалах, судлах, сурталчлах болон түгээн дэлгэрүүлэх чиг үүрэгтэй байна.

7 дугаар зүйл.Музейн үйл ажиллагааны чиглэл

7.1.Музей нь үзэл баримтлалын хүрээнд дараах үйл ажиллагааг эрхэлнэ:

7.1.1.соёлын үнэт зүйлийг эрэн сурвалжлах, нээж илрүүлэх, олж авах;

7.1.2.үзмэрийг бүртгэх, баримтжуулах, музейн бүртгэл, мэдээллийн сан бүрдүүлэх;

7.1.3.Соёлын өвийг хамгаалах тухай хуульд заасны дагуу бүртгэл, мэдээллийн сан бүрдүүлэх;

7.1.4.үзүүллэг дэглэх, үйлчлэх;

7.1.5.гадаад, дотоодод үзэсгэлэн зохион байгуулах;

7.1.6.боловсрол, танин мэдэхүйн ажил зохион байгуулах;

7.1.7. сургалт зохион байгуулах;
7.1.8. эрдэм шинжилгээ, судалгааны ажил эрхлэх, үр дүнг хэвлүүлэх, түгээх;

7.1.9. гадаад хамтын ажиллагааг хөгжүүлэх;
7.1.10. үзмэрийг гадаад, дотоодын үзэсгэлэнд оролцуулах;
7.1.11. иргэн, хуулийн этгээдийн эзэмшлийн соёлын үнэт зүйлийг түр хугацаагаар үзэсгэлэн, үзүүллэгт дэглэж ашиглах;

7.1.12. музей хоорондын хамтын ажиллагааг хөгжүүлэх;
7.1.13. хуулиар хориглоогүй бусад үйл ажиллагаа.

7.2. Музей нь Төсвийн тухай хуульд⁷ нийцүүлэн худалдаа, үйлчилгээ эрхэлж болно.

7.3. Аймаг, нийслэлийн Засаг дарга харьяалах нутаг дэвсгэрт нь үйл ажиллагаа явуулдаг музейн үйлчилгээний чанар, аюулгүй байдлыг сайжруулах зорилгоор дөрвөн жил тутам хараат бус хуулийн этгээдээр үнэлгээ хийлгэнэ.

7.4. Энэ хуулийн 7.3-т заасан үнэлгээ хийх аргачлал, үнэлгээ хийх этгээдэд тавих шалгуурыг соёлын асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн батална.

7.5. Аймаг, нийслэлийн Засаг дарга энэ хуулийн 7.3-т заасан үнэлгээний тайланг соёлын асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүнд хүргүүлнэ.

7.6. Музейн үүсгэн байгуулагч музейн үйл ажиллагаанд шаардагдах зардлыг санхүүжүүлэх үүрэгтэй.

7.7. Музей нь үйл ажиллагаагаа санхүүжүүлэх зорилгоор иргэн, хуулийн этгээдээс хуулийн хүрээнд хандив, тусламж авч болох бөгөөд зарцуулалт, тайлагналт нь ил тод, нээлттэй байна.

7.8. Музейн санхүүжилт, хандив тусламжийн эх үүсвэр нь хуульд нийцсэн байна.

7.9. Соёлын өвд хамаарах үзмэрийг судлах, сурталчлах зорилгоор музей хооронд түр солилцох асуудлыг Соёлын өвийг хамгаалах тухай хуулийн 35.1-д заасны дагуу зохицуулна.

⁷ Төсвийн тухай хууль “Төрийн мэдээлэл” эмхэтгэлийн 2012 оны 03 дугаарт нийтлэгдсэн.

8 дугаар зүйл.Музейн үзүүлэг, дэглэлт

8.1.Музей нь үзмэр, цуглуулгыг эргэлтэд оруулах, мэдлэг мэдээлэл түгээх, техник, технологийн дэвшлийг нэвтрүүлэх зорилгоор үзүүлэг, дэглэлтийг байнга шинэчлэх зарчим баримтална.

8.2.Музей нь үзэл баримтлалын хүрээнд зургаан жил тутам үзүүлэг, дэглэлтээ шинэчлэх төлөвлөгөөний төслийг боловсруулна.

8.3.Төрийн өмчийн музейн үзүүлэг, дэглэлтийг шинэчлэх төлөвлөгөөг соёлын асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн, орон нутгийн өмчийн музейн үзүүлэг, дэглэлтийг шинэчлэх төлөвлөгөөг аймаг, нийслэлийн Засаг дарга соёлын асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүнтэй зөвшилцөн батална. Хувийн музейн үзүүлэг, дэглэлтийг шинэчлэх төлөвлөгөөг үүсгэн байгуулагч нь батална.

8.4.Түүхэн дурсгалт барилга, архитектурын дурсгал болон археологи, палеонтологийн дурсгалыг түшиглэн байгуулсан музейд энэ хуулийн 8.2 дахь хэсэг хамаарахгүй.

9 дүгээр зүйл.Музейн үйлчилгээний төлбөр

9.1.Монгол Улсын харьяат 16 хүртэлх насны хүүхэд музейн үзүүлэгийн танхимаар үнэ төлбөргүй үйлчлүүлнэ.

9.2.Энэ хуулийн 9.1-д зааснаас бусад үйлчилгээ төлбөртэй байж болох бөгөөд уг төлбөрийн хэмжээг үүсгэн байгуулагчтай зөвшилцсөний үндсэн дээр музейн захирал тогтооно.

9.3.Музейн захирал дараах иргэнийг үзүүлэгийн танхимаар үйлчлүүлэхэд үйлчилгээний төлбөрийн хөнгөлөлт үзүүлнэ:

9.3.1.Ахмад настны тухай хуулийн⁸ 3.1-д заасан иргэн;

9.3.2.Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүний эрхийн тухай хуулийн⁹ 4.1.1-д заасан иргэн.

9.4.Төрөөс энэ хуулийн 9.1-д заасан үйлчилгээ үзүүлсэнтэй холбогдох зардлыг хувийн музейд нөхөн олгох бөгөөд холбогдох журмыг Засгийн газар батална.

⁸ Ахмад настны тухай хууль Хууль тогтоомжийн эмхэтгэлийн 2017 оны 13 дугаарт нийтлэгдсэн.

⁹ Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүний эрхийн тухай хууль “Төрийн мэдээлэл” эмхэтгэлийн 2016 оны 09 дугаарт нийтлэгдсэн.

ГУРАВДУГААР БҮЛЭГ МУЗЕЙН САН ХӨМРӨГ

10 дугаар зүйл.Музейн сан хөмрөгийн төрөл

10.1.Музей нь үндсэн болон туслах сан хөмрөгтэй байна.

10.2.Үндсэн сан хөмрөгт музейн үзэл баримтлалын хүрээнд цуглуулсан түүх, соёл, урлаг, шинжлэх ухаан, танин мэдэхүй, гоо зүйн үнэ цэнэ бүхий үзмэр хамаарна.

10.3.Энэ хуулийн 10.2-т зааснаас бусад үзмэр туслах сан хөмрөгт хамаарна.

10.4.Музейн сан хөмрөгийг үзмэрийн материал, хэмжээ зэрэг онцлог шинжийг харгалзан төрөлжүүлж зохион байгуулна.

10.5.Музейн сан хөмрөгт үзмэр оруулах, гаргах хөдөлгөөнийг дүрмээр зохицуулах бөгөөд уг дүрмийг соёлын асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн батална.

10.6.Соёлын өвийг хамгаалах тухай хуулийн 10 дугаар зүйлд зааснаас бусад соёлын өвд хамаарахгүй музейн үзмэр, цуглуулгыг даатгуулж болно.

10.7.Музейн сан хөмрөгт байгаа түүх, соёлын дурсгалт зүйлд хамаарах үзмэрийн үнэлгээг Соёлын өвийг хамгаалах тухай хуулийн 9.1-д заасан журмын дагуу үнэлнэ.

10.8.Энэ хуулийн 10.7-д хамаарахгүй үзмэрийг үнэлэх асуудлыг Төрийн болон орон нутгийн өмчийн тухай хууль, Хөрөнгийн үнэлгээний тухай хуулиар¹⁰ зохицуулна.

11 дүгээр зүйл.Музейн сан хөмрөгийн бүртгэл

11.1.Музейн сан хөмрөгийн бүртгэл, мэдээллийн үндсэн баримт бичиг нь ерөнхий бүртгэл байна.

11.2.Музейн бүх үзмэр нь сан хөмрөгт авсан он, музейн захирлын шийдвэрийн дугаар, тухайн шийдвэрт заасан дэсийн дугаар бүхий хувийн дугаартай байна.

¹⁰ Хөрөнгийн үнэлгээний тухай хууль “Төрийн мэдээлэл” эмхэтгэлийн 2010 оны 08 дугаарт нийтлэгдсэн.

11.3.Музейн ерөнхий бүртгэлд үндэслэн үндсэн болон туслах сан хөмрөгийн бүртгэлийг үйлдэнэ.

11.4.Энэ хуулийн 11.1, 11.3-т заасан бүртгэлийг музейн бүртгэл, мэдээллийн санч гараар бичиж хөтөлнө.

11.5.Энэ хуулийн 11.4-т заасан бүртгэлийг музейн бүртгэл, мэдээллийн санч хариуцан хадгалах бөгөөд музейгээс өөр газарт хадгалах, музейн захирлын зөвшөөрөлгүйгээр бусдад дамжуулах, хэсэгчлэн болон бүтнээр нь хувиран олшруулах, засварлахыг хориглоно.

12 дугаар зүйл.Музейн сан хөмрөгт соёлын үнэт зүйлийг цуглуулах

12.1.Музейн сан хөмрөгт соёлын үнэт зүйлийг цуглуулах үйл ажиллагааг сан хөмрөгийн зөвлөл зохион байгуулах бөгөөд уг зөвлөлийн бүрэлдэхүүн, ажиллах журмыг соёлын асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүний баталсан үлгэрчилсэн журмыг үндэслэн музейн захирал баталж, мөрдүүлнэ.

12.2.Музей нь соёлын үнэт зүйлийг дараах хэлбэрээр сан хөмрөгт цуглуулна:

12.2.1.музейн хайгуул, малтлага, судалгааны ажлын үр дүнд олж авах;

12.2.2.худалдаж авах;

12.2.3.өв, бэлэглэлийн журмаар авах;

12.2.4.эрх бүхий байгууллагын шийдвэрээр шилжүүлж авах;

12.2.5.өөрийн хөрөнгөөр бүтээлгэх;

12.2.6.хандив, тусламжаар авах;

12.2.7.хуулиар хориглоогүй бусад.

12.3.Зохиогчийн эрх болон түүнд хамаарах эрхийн тухай хуульд¹¹ заасан зохиогчийн эрхээр хамгаалах бүтээлийг музейн сан хөмрөгт авахдаа оюуны өмч, зохиогчийн эрхийн асуудлыг бүрэн шийдвэрлэсэн байна.

12.4.Төрийн болон орон нутгийн өмчийн музейн сан хөмрөгт соёлын үнэт зүйл худалдан авах журмыг Засгийн газар батална.

12.5.Төрийн болон орон нутгийн музейн үзмэр, цуглуулгыг барьцаалахыг хориглоно.

¹¹ Зохиогчийн эрх болон түүнд хамаарах эрхийн тухай хууль “Төрийн мэдээлэл” эмхэтгэлийн 2006 оны 07 дугаарт нийтлэгдсэн.

13 дугаар зүйл.Музейн сан хөмрөгөөс үзмэр хасах

13.1.Төрийн болон орон нутгийн өмчийн музейн сан хөмрөгөөс соёлын өвд хамаарах үзмэрийг хасах тохиолдолд Соёлын өвийг хамгаалах тухай хуулиар зохицуулна.

13.2.Энэ хуулийн 13.1-д хамаарахгүй үзмэрийг хасах тохиолдолд Иргэний хууль, Төрийн болон орон нутгийн өмчийн тухай хуулиар тус тус зохицуулна.

13.3.Хувийн өмчийн музей нь сан хөмрөгөөс үзмэр хасах тохиолдолд соёлын асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүнд урьдчилан мэдэгдэнэ.

ДӨРӨВДҮГЭЭР БҮЛЭГ МУЗЕЙН АЮУЛГҮЙ БАЙДАЛ

14 дүгээр зүйл.Музейн аюулгүй байдлыг хангах

14.1.Музей дараах аюулгүй байдлыг хангасан байна:

- 14.1.1.музейн орчны;
- 14.1.2.барилга байгууламжийн;
- 14.1.3.сан хөмрөгийн.

14.2.Энэ хуулийн 14.1-д заасан аюулгүй байдлын стандартыг Стандартчилал, техникийн зохицуулалт, тохирлын үнэлгээний итгэмжлэлийн тухай хуульд¹² заасны дагуу баталж, мөрдүүлнэ.

14.3.Үүсгэн байгуулагч нь харьяалах нутаг дэвсгэрийн онцгой байдлын болон цагдаа, тагнуул, мэргэжлийн хяналтын байгууллагатай хамтран музейн аюулгүй байдлыг хангах хүрээнд дараах арга хэмжээг авч хэрэгжүүлнэ:

14.3.1.гамшгийн үед сан хөмрөгийг аврах, үйлчлүүлэгч, музейн ажилтныг гамшгаас хамгаалах болон гамшгийн үеийн үйл ажиллагаанд сургаж бэлтгэх, гамшгийн голомтод үүрэг гүйцэтгэх дадлага, чадвартай болгох, бэлэн байдлыг хангуулах;

14.3.2.гамшигт өртөж болох эрсдэлийг тооцоолж, эрсдэлийн үнэлгээ /геологийн, газар зүйн, цаг уурын, барилга байгууламжийн, ашиглалт үйлчилгээний гэх мэт/-г хийлгэх, эрсдэлийг эрэмбэлэх ажлыг

¹² Стандартчилал, техникийн зохицуулалт, тохирлын үнэлгээний итгэмжлэлийн тухай хууль “Төрийн мэдээлэл” эмхэтгэлийн 2018 оны 10 дугаарт нийтлэгдсэн.

Гамшгаас хамгаалах тухай хуулийн¹³ 7 дугаар зүйлд заасан байгууллагаар гүйцэтгүүлэх;

14.3.3.олон улсад шинээр нэвтрүүлж байгаа дэвшилтэт техник, технологийг судалж нэвтрүүлэх.

14.4.Музейн сан хөмрөгийг гамшиг болон аюулын үед нүүлгэн шилжүүлэх журмыг Засгийн газар батална.

14.5.Музей гамшиг болон аюулын үед ажиллах нарийвчилсан төлөвлөгөөтэй байна.

14.6.Музейн барилга байгууламжаас 500 метрийн дотор шатахуун хадгалах, түгээх, тэсэрч дэлбэрэх, дэгдэмхий бодис хадгалах болон хог хаягдлын төвлөрсөн цэг байгуулах зорилгоор аж ахуйн үйл ажиллагаа эрхлэх зөвшөөрөл олгохыг хориглоно.

ТАВДУГААР БҮЛЭГ МУЗЕЙН АЖИЛТАН

15 дугаар зүйл.Музейн ажилтан

15.1.Музейн үзмэртэй шууд харьцах албан тушаалтны жагсаалтыг соёлын асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн батална.

15.2.Төрийн болон орон нутгийн өмчийн музейн захирал энэ хуулийн 15.1-д заасан албан тушаалд төрөл, садангийн хүнийг томилж ажиллуулахыг хориглоно.

15.3.Энэ хуулийн 15.1-д заасан үзмэртэй шууд харьцах албан тушаалтанд найман жил тутам нэг жилийн үндсэн цалинтай тэнцэх хэмжээний мөнгөн урамшуулал олгох бөгөөд холбогдох журмыг Засгийн газар батална.

16 дугаар зүйл.Музейн сан хөмрөгч

16.1.Музей сан хөмрөгчтэй байна.

16.2.Төрийн болон орон нутгийн өмчийн музейн сан хөмрөгчөөр дараах шаардлагыг хангасан Монгол Улсын иргэнийг томилно:

16.2.1.дээд боловсролтой, музей, соёлын өвийг хамгаалах чиглэлээр мэргэшсэн;

¹³ Гамшгаас хамгаалах тухай хууль Хууль тогтоомжийн эмхэтгэлийн 2017 оны 07 дугаарт нийтлэгдсэн.

16.2.2.гэмт хэрэгт ял шийтгүүлж байгаагүй;

16.2.3.музейн ажилтны ёс зүйн нийтлэг хэм хэмжээг зөрчиж, хариуцлага хүлээж байгаагүй;

16.2.4.сан хөмрөгчид нэр дэвших үед гэмт хэрэгт холбогдоогүй буюу сэжигтэн, яллагдагчаар татагдаагүй, бусдад хугацаа хэтэрсэн зээлийн өргүй байх;

16.2.5.давхар ажил эрхэлдэггүй байх.

17 дугаар зүйл.Музейн ажилтны ёс зүйн нийтлэг хэм хэмжээ

17.1.Музейн ажилтан дараах ёс зүйн нийтлэг хэм хэмжээг дагаж мөрдөнө:

17.1.1.албаны шугамаар олж авсан соёлын үнэт зүйлийн талаарх мэдээллийг бусдад задруулахгүй байх;

17.1.2.музейн сан хөмрөгт үзмэр худалдан авах үйл ажиллагаанд хөндлөнгөөс нөлөөлөх, эсхүл бусдад давуу байдал олгохгүй байх;

17.1.3.музейн төрөл, үйл ажиллагааны чиглэлд хамаарах соёлын үнэт зүйлийг хувьдаа цуглуулахгүй байх;

17.1.4.соёлын үнэт зүйлийн хууль бус худалдаанд оролцохгүй байх;

17.1.5.албаны шугамаар олж авсан мэдээллийг ашиг олох зорилгоор бусдад дамжуулах, дамлан худалдахгүй байх;

17.1.6.албан үүргээ гүйцэтгэсний төлөө бусдаас шан харамж авах, эсхүл шан харамж авахаар санал тавих, шаардахгүй байх.

ЗУРГАДУГААР БҮЛЭГ МУЗЕЙН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНД ТАВИХ ХЯНАЛТ

18 дугаар зүйл.Музейн үйл ажиллагаанд хяналт тавих

18.1.Музейн үйл ажиллагаанд соёлын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага, төрийн захиргааны байгууллага, аймаг, нийслэлийн Засаг дарга, Мэргэжлийн хяналтын байгууллага болон улсын байцаагч хяналт тавина.

18.2.Музейн үйл ажиллагаанд олон нийтийн зөвлөл хяналт тавьж болно.

19 дүгээр зүйл.Хууль тогтоомж зөрчигчид хүлээлгэх хариуцлага

19.1.Энэ хуулийг зөрчсөн албан тушаалтанд Төрийн албаны тухай хуульд¹⁴, хүн, хуулийн этгээдэд Зөрчлийн тухай хуульд¹⁵ заасны дагуу хариуцлага хүлээлгэнэ.

20 дугаар зүйл.Хууль хүчин төгөлдөр болох

20.1.Энэ хуулийн 9 дүгээр зүйлийн 9.4 дэх хэсэг, 15 дугаар зүйлийн 15.3 дахь хэсгийг 2022 оны 01 дүгээр сарын 01-ний өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

**МОНГОЛ УЛСЫН
ИХ ХУРЛЫН ДАРГА**

Г.ЗАНДАНШАТАР

¹⁴ Төрийн албаны тухай хууль “Төрийн мэдээлэл” эмхэтгэлийн 2018 оны 01 дугаарт нийтлэгдсэн.

¹⁵ Зөрчлийн тухай хууль “Төрийн мэдээлэл” эмхэтгэлийн 2017 оны 24 дугаарт нийтлэгдсэн.

Үргэлжлэл 1. Үргэлжлэл 1. Үргэлжлэл 1

Үргэлжлэл 1. Үргэлжлэл 1

609 609 609 609 609 609 609 609 609 609

Үргэлжлэл 1. Үргэлжлэл 1

Үргэлжлэл 1. Үргэлжлэл 1
Үргэлжлэл 1. Үргэлжлэл 1

609 609 609 609 609 609 609 609 609 609

609 609 609 609 609 609 609 609 609 609

Үргэлжлэл 1. Үргэлжлэл 1. Үргэлжлэл 1. Үргэлжлэл 1. Үргэлжлэл 1. Үргэлжлэл 1. Үргэлжлэл 1. Үргэлжлэл 1. Үргэлжлэл 1. Үргэлжлэл 1.

609 609 609 609 609 609 609 609 609 609

609 609 609 609 609 609 609 609 609 609

Үргэлжлэл 1. Үргэлжлэл 1. Үргэлжлэл 1. Үргэлжлэл 1. Үргэлжлэл 1. Үргэлжлэл 1. Үргэлжлэл 1. Үргэлжлэл 1. Үргэлжлэл 1. Үргэлжлэл 1.

609 609 609 609 609 609 609 609 609 609

Үргэлжлэл 1. Үргэлжлэл 1. Үргэлжлэл 1. Үргэлжлэл 1. Үргэлжлэл 1. Үргэлжлэл 1. Үргэлжлэл 1. Үргэлжлэл 1. Үргэлжлэл 1. Үргэлжлэл 1.

609 609 609 609 609 609 609 609 609 609

706. 6. Ө . Үүнтэй уламжлалт хэл рүү шилжүүлж , хэрэглэх .
706. 6. Ө . Үүнтэй уламжлалт хэл рүү шилжүүлж , хэрэглэх .

7 . Ө . Үүнтэй уламжлалт хэл рүү шилжүүлж , хэрэглэх .

70 . Ө . Үүнтэй уламжлалт хэл рүү шилжүүлж , хэрэглэх .
Мөнхөөрөө , хэрэглэх , үүнтэй уламжлалт хэл рүү шилжүүлж , хэрэглэх .
Мөнхөөрөө , хэрэглэх , үүнтэй уламжлалт хэл рүү шилжүүлж , хэрэглэх .

70 . Ө . Үүнтэй уламжлалт хэл рүү шилжүүлж , хэрэглэх .

70 . Ө . Үүнтэй уламжлалт хэл рүү шилжүүлж , хэрэглэх .

70 . Ө . Үүнтэй уламжлалт хэл рүү шилжүүлж , хэрэглэх .

70 . Ө . Үүнтэй уламжлалт хэл рүү шилжүүлж , хэрэглэх .

70 . Ө . Үүнтэй уламжлалт хэл рүү шилжүүлж , хэрэглэх .

Монгол Улсын Зөвлөл

Зөвлөлөөс гаргасан шийдвэр

2021 оны 10 сарын 15 өдөр /2021 оны 1160 дугаар тогтоол/

2021 оны 10 сарын 15 өдөр /2021 оны 1160 дугаар тогтоол/

2021 оны 10 сарын 15 өдөр /2021 оны 1160 дугаар тогтоол/

2021 оны 10 сарын 15 өдөр /2021 оны 1160 дугаар тогтоол/

2021 оны 10 сарын 15 өдөр /2021 оны 1160 дугаар тогтоол/

2021 оны 10 сарын 15 өдөр /2021 оны 1160 дугаар тогтоол/ - 6 -
МОНГОЛ УЛСЫН ЗӨВЛӨЛ
Зөвлөлөөс гаргасан шийдвэр

2021 оны 10 сарын 15 өдөр /2021 оны 1160 дугаар тогтоол/ - 6 -
МОНГОЛ УЛСЫН ЗӨВЛӨЛ
Зөвлөлөөс гаргасан шийдвэр

2021 оны 10 сарын 15 өдөр /2021 оны 1160 дугаар тогтоол/ - 6 -
МОНГОЛ УЛСЫН ЗӨВЛӨЛ
Зөвлөлөөс гаргасан шийдвэр

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2021 оны 01 дүгээр
сарын 29-ний өдөр

Улаанбаатар
хот

АЖ АХУЙН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ТУСГАЙ ЗӨВШӨӨРЛИЙН ТУХАЙ ХУУЛЬД НЭМЭЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл. Аж ахуйн үйл ажиллагааны тусгай зөвшөөрлийн тухай хуулийн 15 дугаар зүйлд доор дурдсан агуулгатай 15.22.3 дахь заалт нэмсүгэй:

“15.22.3.музейн үйл ажиллагаа эрхлэх.”

2 дугаар зүйл. Аж ахуйн үйл ажиллагааны тусгай зөвшөөрлийн тухай хуулийн 11 дүгээр зүйлийн 11.1.7 дахь заалтын “15.12.6” гэсний дараа “, 15.22.3” гэж нэмсүгэй.

3 дугаар зүйл. Энэ хуулийг Музейн тухай хууль хүчин төгөлдөр болсон өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

**МОНГОЛ УЛСЫН
ИХ ХУРЛЫН ДАРГА**

Г.ЗАНДАНШАТАР

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2021 оны 01 дүгээр
сарын 29-ний өдөр

Улаанбаатар
хот

ГАМШГААС ХАМГААЛАХ ТУХАЙ ХУУЛЬД НЭМЭЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл. Гамшгаас хамгаалах тухай хуулийн 4 дүгээр зүйлийн 4.1.1, 4.1.5, 4.1.10 дахь заалт, 19 дүгээр зүйлийн 19.1 дэх хэсгийн “түүх, соёлын дурсгалт” гэсний өмнө “музейн үзмэр, цуглуулга,” гэж тус тус нэмсүгэй.

2 дугаар зүйл. Энэ хуулийг Музейн тухай хууль хүчин төгөлдөр болсон өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

МОНГОЛ УЛСЫН
ИХ ХУРЛЫН ДАРГА

Г.ЗАНДАНШАТАР

ᠶᠮᠣᠩᠭᠣᠯ ᠤᠯᠤᠰ ᠤᠨ
ᠬᠤᠰᠤᠨ ᠬᠤᠷᠭᠢᠨ ᠳᠠᠷᠭ᠋᠎ᠠ
ᠶ᠋ᠢᠨᠨᠠᠨᠠᠭᠠᠨ ᠨᠠᠭᠢᠨ
ᠶ᠋ᠢᠨᠨᠠᠨᠠᠭᠠᠨ ᠨᠠᠭᠢᠨ
ᠶ᠋ᠢᠨᠨᠠᠨᠠᠭᠠᠨ ᠨᠠᠭᠢᠨ
ᠶ᠋ᠢᠨᠨᠠᠨᠠᠭᠠᠨ ᠨᠠᠭᠢᠨ

ᠶ᠋ᠢᠨᠨᠠᠨᠠᠭᠠᠨ ᠨᠠᠭᠢᠨ
ᠶ᠋ᠢᠨᠨᠠᠨᠠᠭᠠᠨ ᠨᠠᠭᠢᠨ
ᠶ᠋ᠢᠨᠨᠠᠨᠠᠭᠠᠨ ᠨᠠᠭᠢᠨ
ᠶ᠋ᠢᠨᠨᠠᠨᠠᠭᠠᠨ ᠨᠠᠭᠢᠨ
ᠶ᠋ᠢᠨᠨᠠᠨᠠᠭᠠᠨ ᠨᠠᠭᠢᠨ
ᠶ᠋ᠢᠨᠨᠠᠨᠠᠭᠠᠨ ᠨᠠᠭᠢᠨ

ᠶ᠋ᠢᠨᠨᠠᠨᠠᠭᠠᠨ ᠨᠠᠭᠢᠨ
ᠶ᠋ᠢᠨᠨᠠᠨᠠᠭᠠᠨ ᠨᠠᠭᠢᠨ
ᠶ᠋ᠢᠨᠨᠠᠨᠠᠭᠠᠨ ᠨᠠᠭᠢᠨ
ᠶ᠋ᠢᠨᠨᠠᠨᠠᠭᠠᠨ ᠨᠠᠭᠢᠨ
ᠶ᠋ᠢᠨᠨᠠᠨᠠᠭᠠᠨ ᠨᠠᠭᠢᠨ
ᠶ᠋ᠢᠨᠨᠠᠨᠠᠭᠠᠨ ᠨᠠᠭᠢᠨ

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2021 оны 01 дүгээр
сарын 29-ний өдөр

Улаанбаатар
хот

ЗӨРЧЛИЙН ТУХАЙ ХУУЛЬД НЭМЭЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл.Зөрчлийн тухай хуулийн 9 дүгээр бүлэгт доор дурдсан агуулгатай 9.12 дугаар зүйл нэмсүгэй:

1/9.12 дугаар зүйл:

“9.12 дугаар зүйл.Музейн тухай хууль зөрчих

1.Музейн ерөнхий бүртгэл болон сан хөмрөгийн дэлгэрэнгүй бүртгэлийг музейгээс өөр газарт хадгалсан, музейн захирлын зөвшөөрөлгүйгээр бусдад дамжуулсан, хэсэгчлэн болон бүтнээр нь хувиран олшруулсан, засварласан бол хүнийг нэг зуун нэгжтэй тэнцэх хэмжээний төгрөгөөр, хуулийн этгээдийг нэг мянган нэгжтэй тэнцэх хэмжээний төгрөгөөр торгоно.

2.Гарал үүсэл нь тодорхойгүй соёлын үнэт зүйлийг музейн сан хөмрөгт авсан бол хүнийг хоёр мянган нэгжтэй тэнцэх хэмжээний төгрөгөөр, хуулийн этгээдийг хорин мянган нэгжтэй тэнцэх хэмжээний төгрөгөөр торгоно.”

2 дугаар зүйл.Энэ хуулийг Музейн тухай хууль хүчин төгөлдөр болсон өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

**МОНГОЛ УЛСЫН
ИХ ХУРЛЫН ДАРГА**

Г.ЗАНДАНШАТАР

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2021 оны 01 дүгээр
сарын 29-ний өдөр

Улаанбаатар
хот

ЗӨРЧИЛ ШАЛГАН ШИЙДВЭРЛЭХ ТУХАЙ ХУУЛЬД НЭМЭЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл.Зөрчил шалган шийдвэрлэх тухай хуулийн 1.8 дугаар зүйлийн 6.10 дахь заалтын “9.11,” гэсний дараа “9.12,” гэж нэмсүгэй.

2 дугаар зүйл.Энэ хуулийг Музейн тухай хууль хүчин төгөлдөр болсон өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

МОНГОЛ УЛСЫН
ИХ ХУРЛЫН ДАРГА

Г.ЗАНДАНШАТАР

ҮЙМӨНГӨ АЖААЛ ГАР УЙСЫН

МОНГОЛ УЛСЫН ИХ ХУУЛЬД НЭМЭЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ ХУУЛИЙН 1.8 ДУГААР ЗҮЙЛИЙН 6.10 ДАХЬ ЗААЛТЫН “9.11,” ГЭСНИЙ ДАРАА “9.12,” ГЭЖ НЭМСҮГЭЙ.

МОНГОЛ УЛСЫН ИХ ХУУЛЬД НЭМЭЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ ХУУЛИЙН 1.8 ДУГААР ЗҮЙЛИЙН 6.10 ДАХЬ ЗААЛТЫН “9.11,” ГЭСНИЙ ДАРАА “9.12,” ГЭЖ НЭМСҮГЭЙ.

6 КӨРӨН ӨМӨГӨӨ ... ӨМӨГӨӨ АЖААЛ ГАР УЙСЫН ИХ ХУУЛЬД НЭМЭЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ ХУУЛИЙН 1.8 ДУГААР ЗҮЙЛИЙН 6.10 ДАХЬ ЗААЛТЫН “9.11,” ГЭСНИЙ ДАРАА “9.12,” ГЭЖ НЭМСҮГЭЙ. « 06 . 9 . 06 КӨРӨН ӨМӨГӨӨ АЖААЛ ГАР УЙСЫН ИХ ХУУЛЬД НЭМЭЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ ХУУЛИЙН 1.8 ДУГААР ЗҮЙЛИЙН 6.10 ДАХЬ ЗААЛТЫН “9.11,” ГЭСНИЙ ДАРАА “9.12,” ГЭЖ НЭМСҮГЭЙ. »

7 КӨРӨН ӨМӨГӨӨ ... ӨМӨГӨӨ АЖААЛ ГАР УЙСЫН ИХ ХУУЛЬД НЭМЭЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ ХУУЛИЙН 1.8 ДУГААР ЗҮЙЛИЙН 6.10 ДАХЬ ЗААЛТЫН “9.11,” ГЭСНИЙ ДАРАА “9.12,” ГЭЖ НЭМСҮГЭЙ. « 06 . 9 . 06 КӨРӨН ӨМӨГӨӨ АЖААЛ ГАР УЙСЫН ИХ ХУУЛЬД НЭМЭЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ ХУУЛИЙН 1.8 ДУГААР ЗҮЙЛИЙН 6.10 ДАХЬ ЗААЛТЫН “9.11,” ГЭСНИЙ ДАРАА “9.12,” ГЭЖ НЭМСҮГЭЙ. »

МОНГОЛ УЛСЫН ИХ ХУУЛЬД НЭМЭЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ ХУУЛИЙН 1.8 ДУГААР ЗҮЙЛИЙН 6.10 ДАХЬ ЗААЛТЫН “9.11,” ГЭСНИЙ ДАРАА “9.12,” ГЭЖ НЭМСҮГЭЙ.

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2021 оны 01 дүгээр
сарын 29-ний өдөр

Улаанбаатар
хот

СОЁЛЫН ӨВИЙГ ХАМГААЛАХ ТУХАЙ ХУУЛЬД ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл.Соёлын өвийг хамгаалах тухай хуулийн дараах хэсгийг доор дурдсанаар өөрчлөн найруулсугай:

1/9 дүгээр зүйлийн 9.1 дэх хэсэг:

“9.1.Нийтийн өмчийн соёлын биет өвд үнэлгээ тогтоох журмыг санхүү, төсвийн болон соёлын асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн хамтран батална.”

2/9 дүгээр зүйлийн 9.3 дахь хэсэг:

“9.3.Өмчлөгчийн хүсэлтээр хувийн өмчийн соёлын биет өвд энэ хуулийн 9.1-д заасан журмын дагуу үнэлгээ тогтоож болно.”

2 дугаар зүйл.Соёлын өвийг хамгаалах тухай хуулийн 20 дугаар зүйлийн 20.4 дэх хэсэг, 54 дүгээр зүйлийн 54.2, 54.3 дахь хэсгийн “Улс,” гэснийг “Төрийн болон” гэж, 37 дугаар зүйлийн 37.3 дахь хэсэг, 56 дугаар зүйлийн 56.1.2 дахь заалтын “улс” гэснийг “төрийн болон” гэж, 31 дүгээр зүйлийн 31.2.1 дэх заалт, 54 дүгээр зүйлийн 54.1 дэх хэсгийн “улсын” гэснийг “төрийн” гэж тус тус өөрчилсүгэй.

3 дугаар зүйл.Энэ хуулийг Музейн тухай хууль хүчин төгөлдөр болсон өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

**МОНГОЛ УЛСЫН
ИХ ХУРЛЫН ДАРГА**

Г.ЗАНДАНШАТАР

Лийт . 19 кешэн хувьц мр 109 . 6 . 71 крт ххшйфр хр « мшмр » лийрлс н « мхдф хр фийр » лфс . 6101 кшн
хувьц мр 610 . 70 . 6 крт ххшйфр . 1919 кшн хувьц мр 1919 . 6 крт лийт мр « мшмр мр » лийрлс н « мхдф хр » лфс мш
мшр мшр ххшйфрмрн ..

71 кешэн хувьц .. лшр лийрн дн ймдтн хр мшн лшнр лшнр мрфийн фийрлс мшн лшр мршр шшнф ймдкнр т ..

Ймшнфр мшмр мр
кшр т мшнф мр шмнфр т
тнм . ххшйфрн т

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2021 оны 01 дүгээр
сарын 29-ний өдөр

Улаанбаатар
хот

ШИНЖЛЭХ УХААН, ТЕХНОЛОГИЙН ТУХАЙ ХУУльд ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл. Шинжлэх ухаан, технологийн тухай хуулийн 11 дүгээр зүйлийн 11.2.4 дэх заалтыг доор дурдсанаар өөрчлөн найруулсугай:

“11.2.4.төрийн болон орон нутгийн музей, үндэсний соёлын байгууллага.”

2 дугаар зүйл. Энэ хуулийг Музейн тухай хууль хүчин төгөлдөр болсон өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

МОНГОЛ УЛСЫН
ИХ ХУРЛЫН ДАРГА

Г.ЗАНДАНШАТАР

Үндэсний музейн тухай хууль

61010-р сарын 06-ны 2021 оны 09-р сарын 29-ны өдөр баталсан

МОНГОЛ УЛСЫН
ИХ ХУРЛЫН ДАРГА

6-р сарын 06-ны 2021 оны 09-р сарын 29-ны өдөр баталсан
МОНГОЛ УЛСЫН
ИХ ХУРЛЫН ДАРГА

« 2021 оны 09-р сарын 29-ны өдөр баталсан

МОНГОЛ УЛСЫН
ИХ ХУРЛЫН ДАРГА

7-р сарын 07-ны 2021 оны 09-р сарын 29-ны өдөр баталсан

МОНГОЛ УЛСЫН
ИХ ХУРЛЫН ДАРГА

Үндэсний музейн тухай хууль

МОНГОЛ УЛСЫН
ИХ ХУРЛЫН ДАРГА

2021 оны 09-р сарын 29-ны өдөр баталсан

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2021 оны 01 дүгээр
сарын 29-ний өдөр

Улаанбаатар
хот

УЛСЫН ТЭМДЭГТИЙН ХУРААМЖИЙН ТУХАЙ ХУУЛЬД НЭМЭЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл. Улсын тэмдэгтийн хураамжийн тухай хуульд доор дурдсан агуулгатай дараах заалт нэмсүгэй:

1/5 дугаар зүйлийн 5.1.47 дахь заалт:

“5.1.47.музейн тухай хуулийн 5 дугаар зүйлд заасан зөвшөөрөл олгох.”

2/22¹ дүгээр зүйлийн 22¹.1.5 дахь заалт:

“22¹.1.5.музейн үйл ажиллагаа эрхлэх зөвшөөрөл олгоход 300 000- 500 000 төгрөг.”

2 дугаар зүйл. Энэ хуулийг Музейн тухай хууль хүчин төгөлдөр болсон өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

**МОНГОЛ УЛСЫН
ИХ ХУРЛЫН ДАРГА**

Г.ЗАНДАНШАТАР

Үргэлжлэл 1-ийн 1-ийн

Монгол Улсын Засаг Зарга

2021 оны 10-р сарын 20-ны өдөр

Монгол Улсын Засаг Зарга
Монгол Улсын Засаг Зарга

1. Монгол Улсын Засаг Зарга 2021 оны 10-р сарын 20-ны өдөр
Монгол Улсын Засаг Зарга

2. Монгол Улсын Засаг Зарга 2021 оны 10-р сарын 20-ны өдөр

3. Монгол Улсын Засаг Зарга 2021 оны 10-р сарын 20-ны өдөр

4. Монгол Улсын Засаг Зарга 2021 оны 10-р сарын 20-ны өдөр

5. Монгол Улсын Засаг Зарга 2021 оны 10-р сарын 20-ны өдөр

« 2021 оны 10-р сарын 20-ны өдөр »

6. Монгол Улсын Засаг Зарга 2021 оны 10-р сарын 20-ны өдөр

7. Монгол Улсын Засаг Зарга 2021 оны 10-р сарын 20-ны өдөр

МОНГОЛ УЛСЫН ЗАСГИЙН ГАЗРЫН ТОГТООЛ

2020 оны 11 дүгээр
сарын 25-ны өдөр

Дугаар 190

Улаанбаатар
хот

Журам шинэчлэн батлах тухай

Гамшгаас хамгаалах тухай хуулийн 7.4-т заасныг үндэслэн Монгол Улсын Засгийн газраас ТОГТООХ нь:

1.“Гамшгийн эрсдэлийн үнэлгээ хийх журам”-ыг хавсралт ёсоор шинэчлэн баталсугай.

2.Батлагдсан журмын хэрэгжилтэд хяналт тавьж ажиллахыг Монгол Улсын Шадар сайд Я.Содбаатарт үүрэг болгосугай.

3.Энэ тогтоол гарсантай холбогдуулан “Журам батлах тухай” Засгийн газрын 2018 оны 3 дугаар сарын 14-ний өдрийн 67 дугаар тогтоолыг хүчингүй болсонд тооцсугай.

**МОНГОЛ УЛСЫН
ЕРӨНХИЙ САЙД**

У.ХҮРЭЛСҮХ

**МОНГОЛ УЛСЫН
ШАДАР САЙД**

Я.СОДБААТАР

Засгийн газрын 2020 оны
190 дүгээр тогтоолын хавсралт

ГАМШГИЙН ЭРСДЭЛИЙН ҮНЭЛГЭЭ ХИЙХ ЖУРАМ

Нэг. Нийтлэг үндэслэл

1.1.Гамшгийн эрсдэлийн үнэлгээ (цаашид “эрсдэлийн үнэлгээ” гэх)-ний ангилал, чиглэл, эрсдэлийн үнэлгээ хийх зохицуулалт, үнэлгээний захиалагч, гүйцэтгэгч талуудын эрх, үүрэгтэй холбоотой харилцааг энэ журмаар зохицуулна.

1.2.Эрсдэлийн үнэлгээний зорилго нь хүн ам, тодорхой нутаг дэвсгэр, хуулийн этгээд, барилга байгууламжид тохиолдож болзошгүй гамшгийн эрсдэлийг тодорхойлох, түүнийг бууруулах үйл ажиллагааг төлөвлөхөд оршино.

1.3.Эрсдэлийн үнэлгээг засаг захиргаа, нутаг дэвсгэрийн нэгж, хуулийн этгээд, стратегийн болон онц чухал объектын түвшинд хийнэ.

Хоёр. Эрсдэлийн үнэлгээний ангилал

2.1.Эрсдэлийн үнэлгээг ерөнхий болон нарийвчилсан гэж ангилна.

2.2.Эрсдэлийн үнэлгээг энэ журмын 1.3-т заасан түвшинд 3 жил тутам, эсхүл нөхцөл байдлаас хамааран тухай бүр хийнэ.

2.3.Эрсдэлийн үнэлгээ нь гамшгаас хамгаалах төлөвлөгөөний үндэслэл болно.

Гурав. Гамшгийн эрсдэлийн ерөнхий үнэлгээ

3.1.Гамшгийн эрсдэлийн ерөнхий үнэлгээ (цаашид “ерөнхий үнэлгээ” гэх)-г гамшгийн эрсдэлийг тойм, суурь судалгаа байдлаар тодорхойлох зорилгоор хийнэ.

3.2.Ерөнхий үнэлгээг дараах этгээд гүйцэтгэнэ:

3.2.1.улсын болон стратегийн онц чухал объектын түвшинд онцгой байдлын асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүний томилсноор онцгой байдлын асуудал хариуцсан төрийн захиргааны байгууллага, холбогдох салбарын мэргэжилтэн, эрдэмтэн, судлаачдаас бүрдсэн ажлын хэсэг;

3.2.2.засаг захиргаа, нутаг дэвсгэрийн нэгжийн түвшинд тухайн шатны Засаг даргын томилсноор төрийн байгууллага болон нутгийн захиргааны байгууллагын төлөөллөөс бүрдсэн ажлын хэсэг;

3.2.3.салбарын түвшинд тухайн салбарын удирдлагын томилсноор гамшгаас хамгаалах улсын алба, тухайн салбарын төлөөллөөс бүрдсэн ажлын хэсэг.

3.3.Онцгой байдлын байгууллага ерөнхий үнэлгээ хийх үйл ажиллагаанд мэргэжил, арга зүйн дэмжлэг үзүүлнэ.

3.4.Ерөнхий үнэлгээний үр дүнд үндэслэн нарийвчилсан үнэлгээ хийлгэж болно.

Дөрөв. Гамшгийн эрсдэлийн нарийвчилсан үнэлгээ

4.1.Гамшгийн эрсдэлийг шинжлэх ухааны үндэслэлтэйгээр мэргэжлийн түвшинд нарийвчлан тодорхойлох, болзошгүй хохирлын хэмжээг тооцох, түүнээс урьдчилан сэргийлэх, эрсдэлийг бууруулах, аврах, хор уршгийг арилгах арга хэмжээг төлөвлөх зорилгоор гамшгийн

эрсдэлийн нарийвчилсан үнэлгээ (цаашид “нарийвчилсан үнэлгээ” гэх)-г хийнэ.

4.2.Онцгой байдлын асуудал хариуцсан төрийн захиргааны байгууллага Аж ахуйн үйл ажиллагааны тусгай зөвшөөрлийн тухай хуулийн 11.1, Гамшгаас хамгаалах тухай хуулийн 7.3-т заасны дагуу шаардлага хангасан хуулийн этгээдэд гамшгийн эрсдэлийн үнэлгээ хийх тусгай зөвшөөрөл олгох бөгөөд тусгай зөвшөөрөл бүхий хуулийн этгээд нарийвчилсан үнэлгээг дараах чиглэлээр хийнэ:

- 4.2.1. уул уурхай;
- 4.2.2. дэд бүтэц;
- 4.2.3. хөдөө аж ахуй;
- 4.2.4. байгаль орчин, түүх соёлын дурсгалт газар;
- 4.2.5. үйлдвэр, үйлчилгээ;
- 4.2.6. эрүүл мэнд.

Тав. Гамшгийн эрсдэлийн үнэлгээний үйл ажиллагааны зохион байгуулалт

5.1.Гамшгийн эрсдэлийн үнэлгээ хийх тусгай зөвшөөрөл олгох, түдгэлзүүлэх, хүчингүй болгох харилцаанд Аж ахуйн үйл ажиллагааны тусгай зөвшөөрлийн тухай хуулийг мөрдөнө.

5.2.Хуулийн этгээдэд гамшгийн эрсдэлийн үнэлгээ хийх тусгай зөвшөөрөл олгох, сунгах, хүчингүй болгох талаар санал, дүгнэлт гаргах үүрэг бүхий орон тооны бус Гамшгийн эрсдэлийн мэргэжлийн зөвлөл (цаашид “Мэргэжлийн зөвлөл” гэх)-ийн бүрэлдэхүүн, ажиллах журам, эрсдэлийн үнэлгээ хийхэд баримтлах зааврыг онцгой байдлын асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн батална.

5.3.Мэргэжлийн зөвлөлийн дүгнэлтийг үндэслэн эрсдэлийн үнэлгээ хийх тусгай зөвшөөрлийг хуулийн этгээдэд олгох, сунгах, түдгэлзүүлэх хугацааг Аж ахуйн үйл ажиллагааны тусгай зөвшөөрлийн тухай хуулийн 6.1, 6.2, 13.1-д зааснаар тогтооно.

5.4.Онцгой байдлын асуудал хариуцсан төрийн захиргааны байгууллага нарийвчилсан үнэлгээний тайланд хяналт тавих, дүгнэлт гаргах үнэлгээний ерөнхий шинжээч, шинжээч, шаардлагатай тохиолдолд шинжээчийн багийг томилон ажиллуулна.

5.5.Үнэлгээний ерөнхий шинжээч нь онцгой байдлын асуудал хариуцсан төрийн захиргааны байгууллагын гамшгийн эрсдэлийн удирдлага хариуцсан зохион байгуулалтын бүтцийн нэгжийн дарга,

шинжээч нь онцгой байдлын байгууллагын гамшгийн эрсдэлийн үнэлгээний мэргэжилтэн, гамшгаас хамгаалах болон гал түймрийн улсын байцаагч байна.

Зургаа. Эрсдэлийн үнэлгээг хийлгэх захиалагч талын эрх, үүрэг

6.1.Эрсдэлийн үнэлгээ хийлгэх захиалагч нь дараах эрх эдэлж, үүрэг хүлээнэ:

6.1.1.эрсдэлийн нарийвчилсан үнэлгээ хийлгэх талаар тусгай зөвшөөрөл бүхий хуулийн этгээдэд хүсэлт гаргах;

6.1.2.тусгай зөвшөөрөл бүхий хуулийн этгээдийг холбогдох хуулийн дагуу сонгон шалгаруулж, гэрээ байгуулах;

6.1.3.үнэлгээ хийх хуулийн этгээдээс мэдээллийн нууцлалыг хадгалахыг шаардах;

6.1.4.үнэлгээний үйл явц, үр дүнтэй холбоотой санал, гомдлыг үнэлгээ хийсэн хуулийн этгээд, холбогдох байгууллагуудад тавьж шийдвэрлүүлэх;

6.1.5.эрсдэлийн үнэлгээ хийх ажлын даалгаврыг боловсруулах;

6.1.6.эрсдэлийн үнэлгээ хийлгэх объект, салбарын үйл ажиллагааны талаарх мэдээлэл, шаардлагатай баримт бичгийг гаргаж өгөх;

6.1.7.эрсдэлийн үнэлгээ хийх хуулийн этгээдийг эрсдэлийн үнэлгээ хийх объектод нэвтрэх, үйл ажиллагаатай танилцах боломжоор хангах;

6.1.8.эрсдэлийн үнэлгээнээс гарсан зөвлөмжийг гамшгаас хамгаалах төлөвлөгөө, бусад холбогдох стратеги, төлөвлөлтөд тусгах, хэрэгжүүлэх.

Долоо. Эрсдэлийн үнэлгээ хийх хуулийн этгээдийн эрх, үүрэг

7.1.Хуулийн этгээд дараах эрх эдэлж, үүрэг хүлээнэ:

7.1.1.эрсдэлийн үнэлгээ хийхэд шаардлагатай баримт бичиг, мэдээ, мэдээллийг захиалагч талаас гаргуулах;

7.1.2.эрсдэлийн үнэлгээ хийх объектод нэвтрэх, үйл ажиллагаатай танилцах, судлах;

7.1.3.тухайн салбарын мэргэшсэн шинжээчээс зөвлөгөө авч хамтран ажиллах;

7.1.4.эрсдэлийн үнэлгээг захиалагч талтай байгуулсан гэрээнд заасан хугацаанд тогтоосон аргачлалын дагуу чанартай гүйцэтгэн үнэлгээний тайланг 3 хувь үйлдэж, захиалагч тал болон холбогдох байгууллагад хүргүүлэх;

7.1.5.үнэлгээний багийн гишүүдийг гамшгийн эрсдэлийн үнэлгээний мэргэшүүлэх сургалтад хамруулах;

7.1.6.захиалагч талын үйл ажиллагаа, техник, технологи, бизнесийн мэдээллийн нууцыг хадгалах;

7.1.7.эрсдэлийн үнэлгээнд баталгаатай эх сурвалжаас авсан мэдээ, мэдээллийг ашиглах.

7.2.Энэ журмын 7.1.5-д заасан сургалтыг онцгой байдлын асуудал хариуцсан төрийн захиргааны байгууллагын судалгаа шинжилгээ, сургалт хариуцсан нэгж зохион байгуулна.

Найм. Эрсдэлийн үнэлгээний тайлан, дүгнэх шалгуур үзүүлэлт

8.1.Ерөнхий үнэлгээ хийсэн ажлын хэсэг, нарийвчилсан үнэлгээ хийсэн тусгай зөвшөөрөл бүхий хуулийн этгээд нь холбогдох заавар, стандартын дагуу тайлан, зөвлөмж боловсруулна.

8.2.Эрсдэлийн үнэлгээний тайланг дүгнэх, баталгаажуулах шалгуур үзүүлэлтийг онцгой байдлын асуудал хариуцсан төрийн захиргааны байгууллагын дарга батална.

8.3.Эрсдэлийн үнэлгээний тайлан нь шалгуур үзүүлэлтийг хангасан тохиолдолд ерөнхий болон нарийвчилсан үнэлгээний хураангуй үр дүнг гамшгийн эрсдэлийн мэдээллийн санд байршуулна.

Ес. Бусад зүйл

9.1.Энэ журмыг зөрчсөн этгээдэд холбогдох хуульд заасны дагуу хариуцлага хүлээлгэнэ.

МОНГОЛ УЛСЫН ОЛОН УЛСЫН ГЭРЭЭ

ОЛОН УЛСЫН ЭРҮҮГИЙН ШҮҮХИЙН ДАРХАН ЭРХ БОЛОН ЭРХ ЯМБЫН ТУХАЙ ХЭЛЭЛЦЭЭР

(Нью-Йорк хот, 2002 оны 9 дүгээр сарын 10)

Энэхүү хэлэлцээрийн оролцогч улсууд,

Нэгдсэн Үндэстний Байгууллагын бүрэн эрхт дипломат төлөөлөгчдийн бага хурлаас 1998 оны 7 дугаар сарын 17-ны өдөр баталсан Олон улсын эрүүгийн шүүхийн Ромын дүрмээр олон улсын хамтын нийгэмлэгийн сэтгэлийг түгшээсэн хамгийн ноцтой гэмт хэргийн төлөө хариуцлага хүлээх ёстой этгээдийн хэргийг харьяаллын дагуу хянан шийдвэрлэх бүрэн эрхтэй Олон улсын эрүүгийн шүүхийг байгуулсныг анхааралдаа авч;

Ромын дүрмийн 4 дүгээр зүйлд Олон улсын эрүүгийн шүүх нь олон улсын эрх зүйн субъектын чадвартай бөгөөд өөрийн чиг үүрэг болон зорилгыг биелүүлэхэд шаардлагатай тийм эрх зүйн чадвартай байхаар заасныг анхааралдаа авч;

Олон улсын эрүүгийн шүүх нь Ромын дүрмийн оролцогч улс бүрийн нутаг дэвсгэрт өөрийн зорилгыг хэрэгжүүлэхэд шаардлагатай дархан эрх болон эрх ямбыг эдлэхээр Ромын дүрмийн 48 дугаар зүйлд заасныг анхааралдаа авч;

дараах зүйлийг хэлэлцэн тохиролцов:

1 дүгээр зүйл

Нэр томъёоны тодорхойлолт

Энэхүү хэлэлцээрийн зорилгоор:

(a) “Дүрэм” гэж Олон улсын эрүүгийн шүүх байгуулах тухай Нэгдсэн Үндэстний Байгууллагын бүрэн эрхт төлөөлөгчдийн дипломат бага хурлаас 1998 оны 7 дугаар сарын 17-ны өдөр баталсан Олон улсын эрүүгийн шүүхийн Ромын дүрмийг;

(b) “Шүүх” гэж Дүрмээр үүсгэн байгуулсан Олон улсын эрүүгийн шүүхийг;

(c) “Оролцогч улс” гэж энэхүү хэлэлцээрийн оролцогч улсыг;

(d) “Оролцогч улсын төлөөлөгч” гэж бүх төлөөлөгчид, орлогч төлөөлөгч, зөвлөх, техникийн мэргэжилтэн болон төлөөлөгчдийн нарийн бичгийн дарга нарыг;

(е) “Ассамблей” гэж Дүрмийн оролцогч улсуудын Ассамблейг;

(f) “Шүүгч” гэж Шүүхийн шүүгчдийг;

(g) “Тэргүүлэгч” гэж Шүүхийн дарга, тэргүүн, эсхүл хоёрдугаар дэд дарга нараас бүрдсэн бүрэлдэхүүнийг;

(h) “Прокурор” гэж Дүрмийн 42 дугаар зүйлийн 4 дэх хэсэгт заасны дагуу Ассамблейгаас сонгогдсон прокурорыг;

(i) “Орлогч прокурор” гэж Дүрмийн 42 дугаар зүйлийн 4 дэх хэсэгт заасны дагуу Ассамблейгаас сонгогдсон орлогч прокуроруудыг;

(j) “Нарийн бичгийн дарга” гэж Дүрмийн 43 дугаар зүйлийн 4 дэх хэсэгт заасны дагуу Шүүхээс сонгогдсон нарийн бичгийн даргыг;

(k) “Нарийн бичгийн даргын орлогч” гэж Дүрмийн 43 дугаар зүйлийн 4 дэх хэсэгт заасны дагуу Шүүхээс сонгогдсон нарийн бичгийн даргын орлогчийг;

(l) “Өмгөөлөгч” гэж яллагдагчийн өмгөөлөгч болон хохирогчийн хууль ёсны төлөөлөгчийг;

(m) “Ерөнхий нарийн бичгийн дарга” гэж Нэгдсэн Үндэстний Байгууллагын Ерөнхий нарийн бичгийн даргыг;

(n) “Засгийн газар хоорондын байгууллагын төлөөлөгч” гэж Засгийн газар хоорондын байгууллагын гүйцэтгэх удирдлага, түүнчлэн түүнийг төлөөлж буй аливаа албан тушаалтныг;

(o) “Венийн конвенц” гэж 1961 оны 4 дүгээр сарын 18-ны өдрийн Дипломат харилцааны тухай Венийн конвенцыг;

(p) “Дэгийн болон нотлох баримтын тухай журам” гэж Дүрмийн 51 дүгээр зүйлийн дагуу баталсан Дэгийн болон нотлох баримтын тухай журмыг тус тус хэлнэ.

2 дугаар зүйл

Шүүхийн эрх зүйн байдал болон эрх зүйн субъект байх

Шүүх нь олон улсын эрх зүйн субъект байх бөгөөд өөрийн чиг үүрэг болон зорилгыг биелүүлэхэд шаардлагатай тийм эрх зүйн чадвартай байна. Шүүх нь тухайлбал, гэрээ байгуулах, хөдлөх болон үл хөдлөх хөрөнгө олж авах, эсхүл захиран зарцуулах болон хэрэг хянан шийдвэрлэх ажиллагаанд оролцох чадвартай байна.

3 дугаар зүйл

Шүүхийн дархан эрх болон эрх ямбын тухай нийтлэг заалтууд

Шүүх нь өөрийн зорилгоо хэрэгжүүлэхэд шаардлагатай тийм дархан эрх болон эрх ямбыг оролцогч улс бүрийн нутаг дэвсгэрт эдэлнэ.

4 дүгээр зүйл

Шүүхийн байрны халдашгүй байдал

Шүүхийн байр нь халдашгүй байна.

5 дугаар зүйл

Далбаа, сүлд болон тамга тэмдэг

Шүүх нь өөрийн далбаа, сүлд болон тамга тэмдгийг байр, унаа болон албаны зорилгоор ашиглах тээврийн бусад хэрэгсэл дээр байршуулах эрхтэй.

6 дугаар зүйл

Шүүх, түүний өмч, сан болон эд хөрөнгийн дархан эрх

1. Шүүх тодорхой тохиолдолд өөрийн дархан эрхээс татгалзаагүй бол шүүх болон түүний өмч, сан болон эд хөрөнгө хаана, хэний эзэмшилд байгаагаас үл хамааран хэрэг хянан шийдвэрлэх ажиллагааны аливаа хэлбэрээс ангид байх дархан эрхтэй. Гэхдээ дархан эрхээс татгалзах нь шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх аливаа ажиллагаанд хамаарахгүй гэж ойлгоно.

2. Шүүхийн өмч, сан болон эд хөрөнгө хаана, хэний эзэмшилд байгаагаас үл хамааран түүнд гүйцэтгэх ажиллагааны, захиргааны, шүүхийн шийдвэр, эсхүл хуулийн дагуу нэгжлэг хийх, хураан авах, дайчлан ашиглах, хөрөнгө хураан улсын орлого болгох, өмчлөх эрхийг шилжүүлэн улсын орлого болгох болон аливаа бусад хэлбэрийн хөндлөнгийн нөлөөллөөс ангид байх дархан эрхтэй.

3. Шүүх өөрийн чиг үүргээ хэрэгжүүлэхэд шаардлагатай хэмжээнд шүүхийн өмч, сан болон эд хөрөнгө хаана, хэний эзэмшилд байгаагаас үл хамааран түүнд хязгаарлалт, зохицуулалт, хяналт болон үйл ажиллагааг зогсоох (моратори) аливаа төрлийн арга хэмжээ авахаас чөлөөлөгдөнө.

7 дугаар зүйл

Архив болон баримт бичгийн халдашгүй байдал

Шүүхийн архив болон шүүхийн эзэмшилд байгаа, эсхүл түүнд хамаарах аливаа хэлбэрт байгаа бүхий л бичиг болон баримт бичиг, мөн

шүүх хүлээн авсан болон илгээсэн материал хаана, хэний эзэмшилд байгаагаас үл хамааран халдашгүй байна. Тийм халдашгүй байдал байхгүй, эсхүл түүнийг цуцалсан нь Шүүхийн ашигласан, эсхүл бэлэн материал болон баримт бичигтэй холбогдуулан Дүрэм, Дэгийн болон нотлох баримтын тухай журмын дагуу Шүүхээс тогтоож буй хамгаалах арга хэмжээнд нөлөөлөхгүй.

8 дугаар зүйл

Татвар, гаалийн татвар болон импорт, экспортын хязгаарлалтаас чөлөөлөх

1. Шүүх, түүний хөрөнгө, орлого болон бусад эд хөрөнгө, мөн түүний үйл ажиллагаа болон гүйлгээ нь аливаа шууд татвар, үүний дотор орлогын татвар, хөрөнгийн татвар болон аж ахуй нэгжийн орлогын албан татвар, түүнчлэн дотоодын буюу орон нутгийн эрх бүхий байгууллагаас ногдуулсан шууд татвараас чөлөөлөгдөнө. Хэдий тийм ч, Шүүх нь түүний авсан үйлчилгээний хэмжээнд нийцсэн, тогтсон тариф бүхий нийтийн үйлчилгээний хураамжаас илүүгүй бөгөөд тусгайлан тодорхойлох, тайлбарлах болон тогтоох боломжтой татваруудаас чөлөөлөгдөхгүй гэж ойлгоно.

2. Шүүх нь өөрийн албан хэрэгцээнд зориулан хилээр оруулсан эсхүл гаргасан эд зүйлс болон түүний зохиол бүтээлийн хувьд гаалийн бүх татвар, оруулсан эд зүйлсийн эргэлтийн татвар, тавигдах хориг, хязгаарлалтаас чөлөөлөгдөнө.

3. Ийм чөлөөлөгдөх нөхцөлөөр оруулж ирсэн, эсхүл худалдан авсан барааг оролцогч улсын эрх бүхий байгууллагатай өөрөөр тохиролцоогүй бол тухайн улсын нутаг дэвсгэрт худалдах, эсхүл бусад байдлаар захиран зарцуулахгүй.

9 дүгээр зүйл

Татвар болон/эсхүл хураамжийг буцаан олгох

Шүүх нь хөдлөх болон үл хөдлөх хөрөнгийн үнэд шингэсэн татвар болон/эсхүл хураамж болон үйлчилгээнд төлсөн татвар болон/эсхүл хураамжаас нийтлэг журмын дагуу чөлөөлөгдөхгүй боловч Шүүхээс албан хэрэгцээндээ зориулан худалдан авсан үлэмж хэмжээний эд хөрөнгө болон бараа, үйлчилгээнд тодорхойлж болох хураамж болон/эсхүл татвар ногдуулсан, эсхүл ногдуулахаар бол оролцогч улс нь эдгээр татвар болон хураамжаас чөлөөлөх, эсхүл төлсөн татвар болон/эсхүл хураамжийг буцаан олгох талаар захиргааны зохих арга хэмжээг авна.

Ийм чөлөөлөх болон буцаан олгох нөхцөлөөр худалдан авсан барааг энэхүү нөхцөлийг олгосон оролцогч улсаас өөрөөр тогтоогүй бол

худалдах, эсхүл бусад байдлаар захиран зарцуулахгүй. Шүүхээс нийтийн үйлчилгээнд зарцуулсан төлбөрийг татвараас чөлөөлөхгүй, эсхүл буцаан олгохгүй.

10 дугаар зүйл

Сан болон валютын хязгаарлалтаас ангид байх

1. Үйл ажиллагаагаа хэрэгжүүлэх явцад санхүүгийн хяналт, журам, эсхүл үйл ажиллагааг зогсоох (моратори) аливаа төрлийн арга хэмжээгээр хязгаарлагдахгүйгээр:

- (a) Шүүх нь сан, бүхий л төрлийн валют, эсхүл алт эзэмших болон ямар ч валютын данстай байж болно;
- (b) Шүүх нь сан, алт болон валютыг нэг улсаас нөгөө улс руу, эсхүл аливаа улс дотор чөлөөтэй шилжүүлэх болон өөрийн эзэмшиж буй аливаа валютыг өөр аль ч валют рүү чөлөөтэй хөрвүүлнэ;
- (c) Шүүх нь бонд болон санхүүгийн бусад үнэт цаасыг хүлээн авах, эзэмших, арилжих, шилжүүлэх, хөрвүүлэх, эсхүл бусад байдлаар ашиглаж болно;
- (d) Шүүх нь оролцогч тухайн улсаас Засгийн газар хоорондын аливаа байгууллага, эсхүл дипломат төлөөлөгчийн газарт санхүүгийн гүйлгээ хийх валютын ханштай холбоотойгоор олгодог нөхцөлөөс дутуугүй таатай хөнгөлөлт эдэлнэ.

2. Шүүх 1 дэх хэсэгт заасан эрхээ эдлэхдээ оролцогч аливаа улсаас гаргасан санал, хүсэлт нь Шүүхийн ашиг сонирхолд харшлагагүй гэж үзвэл түүнийг харгалзан үзэх ёстой.

11 дүгээр зүйл

Харилцаа холбооны хөнгөлөлт

1. Шүүх нь оролцогч улс бүрийн нутаг дэвсгэрт өөрийн албан ёсны харилцаа холбоо, захидал харилцааг явуулах зорилгоор шуудан болон харилцаа холбоо, захидал харилцааны төрөл бүрийн хэлбэрт ногдуулах тариф, татвар болон шуурхай үйлчилгээтэй холбогдуулан оролцогч тухайн улсаас Засгийн газар хоорондын аливаа байгууллага, эсхүл дипломат төлөөлөгчийн газарт олгодог таатай нөхцөлөөс дутуугүй хөнгөлөлтийг эдэлнэ.

2. Шүүхийн албан ёсны харилцаа холбоо, эсхүл захидал харилцаанд аливаа хяналт тогтоохгүй.

3. Шүүх нь цахим харилцаа зэрэг бүхий л төрлийн харилцаа холбооны хэрэгсэл ашиглаж болох бөгөөд албан ёсны харилцаа холбоо болон захидал харилцаандаа нууц түлхүүр болон шифр ашиглах эрхтэй. Шүүхийн албан ёсны харилцаа холбоо болон захидал харилцаа нь халдашгүй байна.

4. Шүүх нь захидал болон бусад эд зүйлс, эсхүл мэдээллийг элч буюу битүүмжилсэн шуудангаар явуулах болон хүлээн авах эрхтэй бөгөөд эдгээр элч буюу битүүмжилсэн шуудангийн хувьд дипломат элч болон шуудантай нэгэн адил дархан эрх, эрх ямба болон хөнгөлөлтийг эдэлнэ.

5. Шүүх нь радио болон бусад алсын зайны харилцаа холбооны тоног төхөөрөмжийг оролцогч улсын дотоодын журамд нийцүүлэн Шүүхэд хуваарилсан радио давтамжийн зурвасыг ашиглах эрхтэй. Оролцогч улс нь Шүүхээс хүссэн радио давтамжийн зурвасыг боломжийн хэмжээнд олгохыг эрмэлзэнэ.

12 дугаар зүйл
**Шүүхийн төв байрнаас гадуур
чиг үүргээ хэрэгжүүлэх**

Дүрмийн 3 дугаар зүйлийн 3 дахь хэсгийн дагуу Шүүх нь Нидерландын Хаант Улсын Гаг хотод байрлах Төв байрнаас өөр газар байрлах шаардлагатай гэж үзсэн тохиолдолд Шүүх нь чиг үүргээ хэрэгжүүлэхэд тохирох нөхцөлөөр хангах тухай тохиролцоог оролцогч улстай байгуулж болно.

13 дугаар зүйл
**Ассамблей болон түүний салбар байгууллагын хуралд
оролцох улсуудын төлөөлөл болон Засгийн газар
хоорондын байгууллагын төлөөлөл**

1. Ассамблей болон түүний салбар байгууллагуудын хуралд оролцох Дүрмийн оролцогч улсуудын төлөөлөгч, Дүрмийн 112 дугаар зүйлийн 1 дэх хэсгийн дагуу Ассамблей болон түүний салбар байгууллагуудын хуралд ажиглагчаар оролцох бусад улсын төлөөлөгч, түүнчлэн Ассамблей болон түүний салбар байгууллагуудын хуралд уригдсан Засгийн газар хоорондын байгууллага болон улсын төлөөлөгч нь хурал болох газар очих, тэндээс буцах замдаа болон өөрийн албан үүргээ гүйцэтгэх үедээ дараах дархан эрх болон эрх ямбыг эдэлнэ. Үүнд:

- (а) Баривчлах, эсхүл албадан саатуулахаас чөлөөлөгдөх дархан эрх эдэлнэ;

- (b) Албан үүргийн хүрээнд хэлсэн, бичсэн зүйл болон хийсэн бүх үйлдэлтэй нь холбоотойгоор бүх төрлийн хэрэг хянан шийдвэрлэх ажиллагаанаас чөлөөлөгдөх дархан эрхтэй, уг дархан эрхийг холбогдох этгээд төлөөлөгчийн хувьд өөрийн чиг үүрэг хэрэгжүүлэхгүй болсон эсэхээс үл хамааран үргэлжлүүлэн эдэлнэ;
- (c) Аливаа хэлбэрт байгаа бүхий л бичиг болон баримт бичиг нь халдашгүй;
- (d) Нууц түлхүүр болон шифр ашиглах, элч болон битүүмжилсэн шуудангаар баримт бичиг, захидал хүлээн авах болон цахим мэдээ илгээх, эсхүл хүлээн авах эрх эдэлнэ;
- (e) Албан үүргээ гүйцэтгэхээр оролцогч улсад зорчих, эсхүл дамжин өнгөрөхөд тухайн улсын шилжилт хөдөлгөөний хязгаарлалт, гадаадын иргэний бүртгэл болон цэргийн албаны үүргээс чөлөөлөгдөнө;
- (f) Валют болон валют арилжааны хөнгөлөлттэй холбоотойгоор түр албан томилолтоор яваа гадаадын Засгийн газрын төлөөлөгчид олгодогтой адил эрх ямба эдэлнэ;
- (g) Хувийн ачаа тээштэй холбоотойгоор Венийн конвенцын дагуу дипломат элч нарт олгодогтой адил дархан эрх болон хөнгөлөлт эдэлнэ;
- (h) Олон улсын хямралын үед Венийн конвенцын дагуу дипломат төлөөлөгчид олгодогтой адил хамгаалалт болон эх орондоо буцахад адил хөнгөлөлт эдэлнэ;
- (i) Импортын барааны (хувийн ачаа тээшний хэсгээс бусад) гаалийн татвар, онцгой албан татвар, эсхүл худалдааны татвараас чөлөөлөхгүй бөгөөд дипломат төлөөлөгчийн эдэлдэг дээр дурдсантай үл зөрчилдөх бусад дархан эрх, эрх ямба болон хөнгөлөлтийг эдэлнэ.

2. Аливаа төрлийн татварыг татвар төлөгчийн оршин суугаа газраас хамааран ногдуулахаар бол Ассамблей болон түүний салбар байгууллагын хуралд оролцож буй 1 дэх хэсэгт заасан төлөөлөгчийн албан үүргээ гүйцэтгэхээр оролцогч улсын нутаг дэвсгэрт байх хугацааг оршин суух хугацаанд тооцохгүй.

3. Төлөөлөгч болон түүнийг харьяалах улсын эрх бүхий байгууллага хооронд, эсхүл төлөөлөгч болон түүний төлөөлж байгаа, эсхүл төлөөлж байсан улс, Засгийн газар хоорондын байгууллага хоорондын харилцаанд энэ зүйлийн 1 болон 2 дахь хэсгийн заалтыг хэрэглэхгүй.

14 дүгээр зүйл
**Шүүх хуралдаанд
оролцож буй улсын төлөөлөл**

Шүүх хуралдаанд оролцож буй улсын төлөөлөгч нь өөрийн албан үүргээ гүйцэтгэх үедээ, тус хуралдаан болох газарт очих болон тус газраас буцах үед 13 дугаар зүйлд заасан дархан эрх болон эрх ямбыг эдэлнэ.

15 дугаар зүйл
Шүүгч, прокурор, орлогч прокурор болон нарийн бичгийн дарга

1. Шүүгч, прокурор, орлогч прокурор, нарийн бичгийн дарга нь Шүүхийн ажил, эсхүл үүнтэй холбогдох ажлыг гүйцэтгэх үедээ дипломат төлөөлөгчийн газрын тэргүүнтэй адил дархан эрх болон эрх ямбыг эдлэх бөгөөд тэдний бүрэн эрхийн хугацаа дуусгавар болсноос хойш ч албан тушаалын бүрэн эрхээ хэрэгжүүлэх үедээ хэлсэн, бичсэн зүйл болон хийсэн үйлдэлтэй нь холбогдуулан аливаа төрлийн хэрэг хянан шийдвэрлэх ажиллагаанаас чөлөөлөгдөх дархан эрхийг үргэлжүүлэн эдэлнэ.

2. Шүүгч, прокурор, орлогч прокурор, нарийн бичгийн дарга болон тэдгээрийн хамт амьдарч байгаа гэр бүлийн гишүүдэд өөрсдийн оршин суугаа улсаа орхих болон Шүүх байрлах улсад нэвтрэх буюу гарахад бүхий л хөнгөлөлтийг үзүүлнэ. Шүүгч, прокурор, орлогч прокурор, нарийн бичгийн дарга нар албан үүргээ хэрэгжүүлэхээр зорчих үедээ дамжин өнгөрөх оролцогч улс бүрийн нутагт дэвсгэрт Венийн конвенцын дагуу оролцогч тухайн улсаас ижил нөхцөлд дипломат төлөөлөгчид олгодог бүхий л дархан эрх, эрх ямба болон хөнгөлөлтийг эдэлнэ.

3. Шүүгч, прокурор, орлогч прокурор болон нарийн бичгийн дарга Шүүхэд ажиллахад бэлэн байх зорилгоор тэдгээрийн харьяалах, эсхүл байнга оршин суудаг улсаас оролцогч бусад улсад оршин суухаар бол энэ хугацаандаа тэрээр хамт амьдарч байгаа гэр бүлийн гишүүдийн хамт дипломат дархан эрх, эрх ямба болон хөнгөлөлт эдэлнэ.

4. Шүүгч, прокурор, орлогч прокурор, нарийн бичгийн дарга болон тэдэнтэй хамт амьдарч байгаа гэр бүлийн гишүүд олон улсын хямралын үед эх орондоо буцахад Венийн конвенцын дагуу дипломат төлөөлөгчид олгодогтой адил хөнгөлөлт эдэлнэ.

5. Шүүхийн шүүгч Дүрмийн 36 дугаар зүйлийн 10 дахь хэсэгт заасан албан үүргээ үргэлжлүүлэн хэрэгжүүлэх тохиолдолд түүний бүрэн эрхийн хугацаа дуусгавар болсны дараа ч түүний хувьд энэ зүйлийн 1 - 4 дэх хэсгийн заалт үйлчилнэ.

6. Шүүхээс шүүгч, прокурор, орлогч прокурор болон нарийн бичгийн даргад олгож байгаа цалин, хөлс болон тэтгэмжийг татвараас чөлөөлнө. Аливаа төрлийн татварыг татвар төлөгчийн оршин суугаа газраас хамааран ногдуулахаар бол шүүгч, прокурор, орлогч прокурор болон нарийн бичгийн даргын албан үүргээ хэрэгжүүлэхээр оролцогч аль нэг улсад оршин суугаа хугацааг татварын зорилгоор оршин суух хугацаанд тооцохгүй. Оролцогч улсууд нь бусад эх үүсвэртэй орлогод ногдуулах татварын хэмжээг тооцоолох зорилгоор эдгээр цалин, хөлс болон тэтгэмжийг харгалзан үзэж болно.

7. Оролцогч улсууд шүүгч, прокурор, нарийн бичгийн дарга асан болон түүний хамаарал бүхий этгээдийн тэтгэвэр болон тэтгэмжийг орлогын албан татвараас чөлөөлөх үүргийг хүлээхгүй.

16 дугаар зүйл

Нарийн бичгийн даргын орлогч, прокурорын газрын ажилтан болон нарийн бичгийн дарга нарын газрын ажилтан

1. Нарийн бичгийн даргын орлогч, прокурорын газрын ажилтан болон нарийн бичгийн дарга нарын газрын ажилтнууд албан үүргээ хараат бусаар хэрэгжүүлэхэд шаардлагатай дархан эрх, эрх ямба болон хөнгөлөлт эдэлнэ. Үүнд дараах эрх хамаарна:

- (a) Баривчлах, эсхүл албадан саатуулахгүй байх болон хувийн ачаа тээшийг хураан авахаас чөлөөлөгдөх дархан эрх эдэлнэ;
- (b) Албан тушаалын бүрэн эрхээ хэрэгжүүлэх үедээ хэлсэн, эсхүл бичсэн зүйл болон хийсэн бүх үйлдэлтэй нь холбогдуулан аливаа төрлийн хэрэг хянан шийдвэрлэх ажиллагаанаас чөлөөлөгдөх дархан эрх эдэлнэ, уг дархан эрхийг Шүүхэд ажиллах хугацаа дуусгавар болсноос хойш ч үргэлжлүүлэн эдэлнэ;
- (c) Аливаа хэлбэрт байгаа албаны бүхий л бичиг болон баримт бичиг, мөн материал халдашгүй;
- (d) Шүүхээс олгож буй цалин, хөлс болон тэтгэмжийг

татвараас чөлөөлнө. Оролцогч улсууд нь бусад эх үүсвэртэй орлогод ногдуулах татварын хэмжээг тооцоолох зорилгоор эдгээр цалин, хөлс болон орлогыг харгалзан үзэж болно;

- (e) Цэргийн албанаас чөлөөлөгдөнө;
- (f) Хамт амьдарч байгаа гэр бүлийн гишүүдийн хамт шилжилт хөдөлгөөний хязгаарлалт болон гадаадын иргэний бүртгэлээс чөлөөлөгдөнө;
- (g) Оролцогч улсын хуулиар оруулах, гаргахыг нь хориглосон, эсхүл хорио цээрийн хяналт, шалгалтад хамаарах эд зүйлс хувийн ачаа тээшинд байгаа гэж сэжиглэх хангалттай үндэслэл байхаас бусад тохиолдолд хувийн ачаа тээш нь үзлэг, шалгалтаас чөлөөлөгдөнө; үзлэг хийх тохиолдолд тухайн албан тушаалтанг байлцуулна;
- (h) Валют буюу валют арилжааны хөнгөлөлтийн хувьд оролцогч тухайн улсад суугаа дипломат төлөөлөгчийн газрын адилтгах зэргийн албан тушаалтантай адил эрх ямба эдэлнэ;
- (i) Хамт амьдарч байгаа гэр бүлийн гишүүдийн хамт олон улсын хямралын үед Венийн конвенцын дагуу дипломат төлөөлөгчид эх орондоо буцахад олгодогтой адил хөнгөлөлт эдэлнэ;
- (j) Оролцогч улсад албан ажлаа анх хүлээн авах үедээ өөрийн эд хогшлыг үйлчилгээний төлбөрөөс бусад татвар, хураамжгүйгээр тухайн улсад оруулах болон өөрийн байнга оршин суугаа улс руу эд хогшлоо татвар, хураамжгүйгээр буцаан гаргах эрхтэй.

2. Оролцогч улсууд нь нарийн бичгийн даргын орлогч асан, прокурорын газар болон нарийн бичгийн дарга нарын газарт ажиллаж байсан хүмүүс болон тэдгээрийн хамаарал бүхий этгээдийн тэтгэвэр, тэтгэмжийг орлогын албан татвараас чөлөөлөх үүрэг хүлээхгүй.

17 дугаар зүйл

**Орон нутгаас ажилд авсан ажилтан
болон энэхүү хэлэлцээрт тусгагдаагүй ажилтан**

Шүүхийн орон нутгаас ажилд авсан ажилтан, эсхүл энэхүү хэлэлцээрт тусгагдаагүй ажилтан нь Шүүхэд албан үүрэг гүйцэтгэх үедээ

хэлсэн, эсхүл бичсэн зүйл болон хийсэн бүх үйлдэлтэй нь холбогдуулан хэрэг хянан шийдвэрлэх ажиллагаанаас чөлөөлөгдөнө. Энэхүү дархан эрхийг Шүүхийн нэрийн өмнөөс хэрэгжүүлсэн үйл ажиллагаагаар Шүүхэд ажил эрхлэх бүрэн эрхийн хугацаа дуусгавар болсноос хойш ч үргэлжлүүлэн эдэлнэ. Тэрээр Шүүхэд ажил эрхлэх хугацаандаа өөрийн албан үүргийг хараат бусаар хэрэгжүүлэхэд шаардлагатай бусад хөнгөлөлтийг эдэлнэ.

18 дугаар зүйл

Өмгөөлөгч болон яллагдагчийн өмгөөлөгчийн туслах

1. Өмгөөлөгч нь энэ зүйлийн 2 дахь хэсэгт заасан гэрчилгээг авч, үзүүлэх замаар өөрийн албан үүргээ хэрэгжүүлэхтэй холбоотойгоор зорчиход зарцуулсан хугацааг оролцуулан өөрийн албан үүргээ хараат бусаар хэрэгжүүлэхэд шаардлагатай дараах дархан эрх, эрх ямба болон хөнгөлөлтийг эдэлнэ:

- (a) Баривчлах, эсхүл албадан саатуулахгүй байх болон хувийн ачаа тээшийг хураан авахаас чөлөөлөгдөх дархан эрх эдэлнэ;
- (b) Албан үүргээ хэрэгжүүлэх үедээ хэлсэн, эсхүл бичсэн зүйл болон хийсэн бүх үйлдэлтэй нь холбогдуулан аливаа төрлийн хэрэг хянан шийдвэрлэх ажиллагаанаас чөлөөлөгдөх дархан эрхтэй, уг дархан эрхийг албан үүргээ хэрэгжүүлэхгүй болсноос хойш ч үргэлжлүүлэн эдэлнэ;
- (c) Албан үүргээ хэрэгжүүлэхтэй нь холбогдох аливаа хэлбэрт байгаа бичиг болон баримт бичиг, мөн материал халдашгүй;
- (d) Өмгөөлөгчийн албан үүргээ хэрэгжүүлэх хүрээнд харилцаа холбооны зорилгоор аливаа хэлбэрт байгаа бичиг болон баримт бичиг илгээх болон хүлээн авах эрхтэй;
- (e) Шилжилт хөдөлгөөний хязгаарлалт болон гадаадын иргэний бүртгэлээс чөлөөлөгдөнө;
- (f) Оролцогч улсын хуулиар оруулах, гаргахыг нь хориглосон, эсхүл хорио цээрийн хяналт, шалгалтад хамаарах эд зүйлс хувийн ачаа тээшинд байгаа гэж сэжиглэх хангалттай үндэслэл байхаас бусад тохиолдолд хувийн ачаа тээш нь үзлэг, шалгалтаас чөлөөлөгдөнө; үзлэг хийх тохиолдолд тухайн өмгөөлөгчийг байлцуулна;

- (g) Валют болон валют арилжааны хөнгөлөлттэй холбоотойгоор түр албан томилолтоор яваа гадаадын Засгийн газрын төлөөлөгчтэй адил эрх ямба эдэлнэ;
- (h) Олон улсын хямралын үед Венийн конвенцын дагуу дипломат төлөөлөгчид эх орондоо буцахад олгодогтой адил хөнгөлөлт эдэлнэ.

2. Дүрэм, Дэгийн болон нотлох баримтын тухай журам болон Шүүхийн дотоод журмын дагуу томилогдсоноор өмгөөлөгч албан үүргээ хэрэгжүүлэхэд шаардлагатай хугацаанд Нарийн бичгийн даргын гарын үсэг бүхий гэрчилгээтэй байна. Гэрчилгээний хүчинтэй хугацаа дуусахаас өмнө төлөөлөх бүрэн эрх, эсхүл мандат нь дуусгавар болсон бол гэрчилгээг хураан авна.

3. Аливаа төрлийн татварыг татвар төлөгчийн оршин суугаа газраас хамааран ногдуулахаар бол өмгөөлөгчийн албан үүргээ гүйцэтгэх зорилгоор оролцогч улсад байх хугацааг оршин суух хугацаанд тооцохгүй.

4. Энэ зүйлийн заалтууд нь Дэгийн болон нотлох баримтын тухай журмын 22 дугаар зүйлийн дагуу өмгөөлөгчийн туслахад *mutatis mutandis* байдлаар хамаарна.

19 дүгээр зүйл Гэрч

1. Гэрч нь энэ зүйлийн 2 дахь хэсэгт заасан баримт бичгийг авч, үзүүлэх замаар Шүүхэд хүрэлцэн ирэхэд зарцуулсан хугацааг оролцуулан гэрчийн мэдүүлэг өгөх зорилгоор Шүүхэд хүрэлцэн ирэхэд шаардлагатай хүрээнд дараах дархан эрх, эрх ямба болон хөнгөлөлтийг эдэлнэ:

- (a) Баривчлах, эсхүл албадан саатуулахаас чөлөөлөгдөх дархан эрх эдэлнэ;
- (b) Оролцогч улсын хуулиар оруулах, гаргахыг нь хориглосон, эсхүл хорио цээрийн хяналт, шалгалтад хамаарах эд зүйлс хувийн ачаа тээшинд байгаа гэж сэжиглэх хангалттай үндэслэл байхаас бусад тохиолдолд доорх “d” дэд хэсэгт заасанд харшлахгүйгээр хувийн ачаа тээшийг хураан авахаас чөлөөлөгдөх дархан эрх эдэлнэ;
- (c) Гэрчийн мэдүүлэг өгөх үедээ хэлсэн, эсхүл бичсэн зүйл болон хийсэн бүх үйлдэлтэй нь холбогдуулан аливаа төрлийн хэрэг хянан шийдвэрлэх ажиллагаанаас чөлөөлөгдөх дархан эрх эдэлнэ, уг дархан эрхийг шүүхэд гэрчийн мэдүүлэг өгснөөс хойш ч үргэлжлүүлэн эдэлнэ;

- (d) Гэрчийн мэдүүлэгт хамаарах аливаа хэлбэрт байгаа бичиг болон баримт бичиг, мөн материал халдашгүй;
- (e) Түүний гэрчийн мэдүүлэгтэй холбогдуулан Шүүх болон өмгөөлөгчтэй харилцах зорилгоор аливаа хэлбэрт байгаа бичиг, баримт бичиг хүлээн авах болон илгээх эрхтэй;
- (f) Гэрчийн мэдүүлэг өгөх зорилгоор зорчих үед шилжилт хөдөлгөөний хязгаарлалт болон гадаадын иргэний бүртгэлээс чөлөөлөгдөнө;
- (g) Олон улсын хямралын үед Венийн конвенцын дагуу дипломат төлөөлөгчид эх орондоо буцахад олгодогтой адил хөнгөлөлт эдэлнэ.

2. Шүүхээс энэ зүйлийн 1 дэх хэсэгт заасан дархан эрх, эрх ямба болон хөнгөлөлтийг эдэлж буй гэрчид түүнийг Шүүх хуралдаанд оролцох шаардлагатайг нотолсон болон түүний оролцох хугацааг заасан баримт бичгийг олгоно.

20 дугаар зүйл
Хохирогч

1. Дэгийн болон нотлох баримтын тухай журмын 89 - 91 дүгээр зүйлийн дагуу шүүн таслах ажиллагаанд оролцож буй хохирогч нь энэ зүйлийн 2 дахь хэсэгт заасан баримт бичгийг авч, үзүүлэх замаар Шүүхэд хүрэлцэн ирэхэд зарцуулсан хугацааг оролцуулан Шүүхэд хүрэлцэн ирэхэд шаардлагатай хүрээнд дараах дархан эрх, эрх ямба болон хөнгөлөлт эдэлнэ:

- (a) Баривчлах, эсхүл албадан саатуулахаас чөлөөлөгдөх дархан эрх эдэлнэ;
- (b) Оролцогч улсын хуулиар оруулах, гаргахыг нь хориглосон, эсхүл хорио цээрийн хяналт, шалгалтад хамаарах эд зүйлс хувийн ачаа тээшинд байгаа гэж сэжиглэх хангалттай үндэслэл байхаас бусад тохиолдолд хувийн ачаа тээшийг хураан авахаас чөлөөлөгдөх дархан эрх эдэлнэ;
- (c) Шүүх хуралдаанд оролцох үедээ хэлсэн, эсхүл бичсэн зүйл болон хийсэн бүх үйлдэлтэй нь холбогдуулан аливаа төрлийн хэрэг хянан шийдвэрлэх ажиллагаанаас чөлөөлөгдөх дархан эрхтэй, уг дархан эрхийг Шүүх хуралдаанаас хойш ч үргэлжлүүлэн эдэлнэ;

- (d) Шүүхэд хүрэлцэн ирэх зорилгоор Шүүхэд ирэх, явах үед шилжилт хөдөлгөөний хязгаарлалт болон гадаадын иргэний бүртгэлээс чөлөөлөгдөнө.

2. Шүүхээс Дэгийн болон нотлох баримтын тухай журмын 89 - 91 дүгээр зүйлд заасны дагуу шүүн таслах ажиллагаанд оролцож, энэ зүйлийн 1 дэх хэсэгт заасан дархан эрх, эрх ямба болон хөнгөлөлтийг эдэлж буй хохирогчид шүүхийн шүүн таслах ажиллагаанд оролцохыг нотолсон, оролцох хугацааг заасан баримт бичгийг олгоно.

21 дүгээр зүйл
Шинжээч

1. Шүүхэд албан үүрэг гүйцэтгэж буй шинжээч нь энэ зүйлийн 2 дахь хэсэгт заасан баримт бичгийг авч, үзүүлэх замаар өөрийн албан үүргээ гүйцэтгэх зорилгоор зорчиход зарцуулсан хугацааг оролцуулан албан үүргээ хараат бусаар хэрэгжүүлэхэд шаардлагатай хүрээнд дараах дархан эрх, эрх ямба болон хөнгөлөлт эдэлнэ:

- (a) Баривчлах, эсхүл албадан саатуулахгүй байх болон хувийн ачаа тээшийг хураалгахаас чөлөөлөгдөх дархан эрх эдэлнэ;
- (b) Шүүхэд албан үүргээ гүйцэтгэх үедээ хэлсэн, эсхүл бичсэн зүйл болон хийсэн бүх үйлдэлтэй нь холбогдуулан аливаа төрлийн хэрэг хянан шийдвэрлэх ажиллагаанаас чөлөөлөгдөх дархан эрх эдэлнэ, уг дархан эрхийг албан үүргээ гүйцэтгэж дууссанаас хойш ч мөн үргэлжлүүлэн эдэлнэ;
- (c) Шүүхэд албан үүрэг гүйцэтгэхэд хамаарах аливаа хэлбэрт байгаа бичиг болон баримт бичиг, мөн материал халдашгүй;
- (d) Шүүхтэй харилцах зорилгоор болон шүүхэд албан үүрэг гүйцэтгэхтэй холбоотой аливаа хэлбэрт байгаа бичиг болон баримт бичиг, мөн материалыг элчээр, эсхүл битүүмжилсэн шуудангаар хүлээн авах, эсхүл илгээх эрхтэй;
- (e) Оролцогч улсын хуулиар оруулах, гаргахыг нь хориглосон, эсхүл хорио цээрийн хяналт, шалгалтад хамаарах эд зүйлс хувийн ачаа тээшинд байгаа гэж сэжиглэх хангалттай үндэслэл байхаас бусад тохиолдолд хувийн ачаа тээш

- (f) үзлэг шалгалтаас чөлөөлөгдөх дархан эрх эдэлнэ. Үзлэг хийх тохиолдолд тухайн шинжээчийг байлцуулна;
- (g) Валют болон валют арилжааны хөнгөлөлттэй холбоотойгоор түр хугацаанд албан үүрэг гүйцэтгэж буй гадаадын Засгийн газрын төлөөлөгчид олгодогтой адил эрх ямба эдэлнэ;
- (h) Олон улсын хямралын үед Венийн конвенцын дагуу дипломат төлөөлөгчид эх орондоо буцахад олгодогтой адил хөнгөлөлт эдэлнэ;
- (i) Энэ зүйлийн 2 дахь хэсэгт заасан баримт бичигт тодорхойлсон албан үүргийг хэрэгжүүлэхтэй холбогдуулан шилжилт хөдөлгөөний хязгаарлалт болон гадаадын иргэний бүртгэлээс чөлөөлөгдөнө;

2. Шүүхээс энэ зүйлийн 1 дэх хэсэгт заасан дархан эрх, эрх ямба болон хөнгөлөлтийг эдлэх шинжээчид Шүүхэд албан үүрэг гүйцэтгэхийг нотолсон бөгөөд түүний ажиллах хугацааг заасан баримт бичгийг олгоно.

22 дугаар зүйл

**Шүүхийн байрлах газарт байх
шаардлагатай бусад этгээд**

1. Шүүх байрлах газарт байх шаардлагатай бусад этгээд нь энэ зүйлийн 2 дахь хэсэгт заасан баримт бичгийг авч, үзүүлэх замаар шүүхийн байрлах газарт зорчиход зарцуулсан хугацааг оролцуулан Шүүхийн байрлах газарт байх шаардлагатай хүрээнд энэхүү хэлэлцээрийн 20 дугаар зүйлийн 1 дэх хэсгийн “a” – “d” -д заасан дархан эрх, эрх ямба болон хөнгөлөлтийг эдэлнэ.

2. Шүүхээс түүний байрлах газарт байх шаардлагатай болохыг нотолсон, байх хугацааг заасан баримт бичгийг Шүүхийн байрлах газарт байх шаардлагатай бусад этгээдэд олгоно.

23 дугаар зүйл

Тухайн улсын иргэн болон байнгын оршин суугч

Гарын үсэг зурах, соёрхон батлах, хүлээн зөвшөөрөх, батлах болон нэгдэн орох үедээ оролцогч аливаа улс нь ийнхүү зарлаж болно:

- (a) 15, 16, 18, 19 болон 21 дүгээр зүйлд заасан этгээд нь өөрийн харьяаллын, эсхүл байнгын оршин суудаг оролцогч улсын

нутаг дэвсгэрт 15 дугаар зүйлийн 6 дахь хэсэг болон 16 дугаар зүйлийн 1 дэх хэсгийн “d” дахь заалтыг хөндөхгүйгээр Шүүхийн өмнө албан үүргээ хараат бусаар хэрэгжүүлэх, эсхүл Шүүхэд хүрэлцэн ирэх, эсхүл гэрчийн мэдүүлэг өгөхөд шаардлагатай хүрээнд дараах дархан эрх, эрх яамбыг зөвхөн эдэлнэ:

(i) Баривчлах, эсхүл албадан саатуулахаас чөлөөлөгдөх дархан эрх эдэлнэ;

(ii) Шүүхэд албан үүрэг гүйцэтгэх, Шүүхэд хүрэлцэн ирэх, эсхүл гэрчийн мэдүүлэг өгөх үедээ хэлсэн, эсхүл бичсэн зүйл болон хийсэн бүх үйлдэлтэй нь холбогдуулан аливаа төрлийн хэрэг хянан шийдвэрлэх ажиллагаанаас чөлөөлөгдөх дархан эрхтэй, уг дархан эрхийг Шүүхэд албан үүргээ гүйцэтгэх, Шүүхэд хүрэлцэн ирэх, эсхүл гэрчийн мэдүүлэг өгөх ажиллагаа дуусгавар болсноос хойш ч үргэлжлүүлэн эдэлнэ;

(iii) Шүүхэд албан үүргээ гүйцэтгэх, Шүүхэд хүрэлцэн ирэх, эсхүл гэрчийн мэдүүлэг өгөхөд хамаарах аливаа хэлбэрт байгаа бичиг болон баримт бичиг, мөн материал халдашгүй;

(iv) Шүүхтэй болон 19 дүгээр зүйлд заасан этгээдийн хувьд гэрчийн мэдүүлэг өгөх талаар өмгөөлөгчтэйгөө харилцах зорилгоор аливаа хэлбэрт байгаа бичиг хүлээн авах буюу илгээх эрхтэй.

(b) 20 болон 22 дугаар зүйлд заасан этгээд нь өөрийн харьяалах, эсхүл байнгын оршин суугаа оролцогч улсын нутаг дэвсгэрт Шүүх хуралдаанд оролцох хүрээнд зөвхөн дараах дархан эрх болон эрх яамбыг эдэлнэ:

(i) Баривчлах, эсхүл албадан саатуулахаас чөлөөлөгдөх дархан эрх эдэлнэ;

(ii) Шүүх хүрэлцэн ирэх үедээ хэлсэн, эсхүл бичсэн зүйл болон хийсэн бүх үйлдэлтэй нь холбогдуулан хэрэг хянан шийдвэрлэх ажиллагаанаас чөлөөлөгдөх дархан эрхтэй, уг дархан эрхийг Шүүхэд хүрэлцэн ирсний дараа ч мөн үргэлжлүүлэн эдэлнэ.

24 дүгээр зүйл

**Оролцогч улсуудын эрх бүхий байгууллагуудтай
хамтран ажиллах**

1. Шүүх нь оролцогч улсуудын хуулийн хэрэгжилтийг хангах болон энэхүү хэлэлцээрт заасан дархан эрх, эрх ямба болон хөнгөлөлтийг урвуулан ашиглахаас урьдчилан сэргийлэх зорилгоор оролцогч улсуудын эрх бүхий байгууллагуудтай бүхий л үед хамтран ажиллана.

2. Энэхүү хэлэлцээрийн дагуу дархан эрх, эрх ямба эдэлж буй бүх этгээд нь өөрсдийн дархан эрх, эрх ямбад хохирол учруулахгүйгээр Шүүхийн ажлаар оролцогч улсын нутаг дэвсгэрт зорчих, эсхүл дамжин өнгөрөх үедээ тус улсын хууль тогтоомжийг хүндэтгэх үүргийг хүлээнэ. Түүнчлэн тэд тус улсын дотоод хэрэгт үл оролцох үүрэг хүлээнэ.

25 дугаар зүйл

**13 болон 14 дүгээр зүйлд заасан
дархан эрх, эрх ямбаас татгалзах**

Энэхүү хэлэлцээрийн 13 болон 14 дүгээр зүйлд заасан дархан эрх болон эрх ямбыг оролцогч улсын болон Засгийн газар хоорондын байгууллагын төлөөлөгчдийн хувийн эрх ашгийн төлөө биш, харин Ассамблей, түүний салбар байгууллагууд болон Шүүхийн ажилтай холбоотой албан үүргээ хараат бусаар хэрэгжүүлэх явдлыг хангах зорилгоор олгодог. Иймээс, оролцогч улсын төлөөлөгчдөд олгосон дархан эрх, эрх ямба нь тухайн улсын үзэж байгаагаар шударга ёсыг тогтооход саад болох болон түүнээс татгалзах нь уг дархан эрх, эрх ямбыг олгосон зорилгыг хөндөхгүй байх бүхий л тохиолдолд оролцогч улс өөрийн төлөөлөгчдийн дархан эрх, эрх ямбаас татгалзах эрхтэйгээс гадна ингэх үүрэг хүлээнэ. Энэхүү хэлэлцээрийн оролцогч тал болоогүй улс болон Засгийн газар хоорондын байгууллага нь татгалзахтай холбоотой үүргийг нэгэн адил хүлээнэ гэдгийг зөвшөөрснөөр энэхүү хэлэлцээрийн 13 болон 14 дүгээр зүйлд заасан дархан эрх болон эрх ямбыг эдэлнэ.

26 дугаар зүйл

**15 - 22 дугаар зүйлд заасан дархан эрх
болон эрх ямбаас татгалзах**

1. Энэхүү хэлэлцээрийн 15 - 22 дугаар зүйлд заасан дархан эрх, эрх ямбыг хувь хүний хувийн ашиг тусын төлөө бус шүүх ажиллагаанд шудрага ёсыг ханган хэрэгжүүлэхийн төлөө олгодог. Эдгээр дархан эрх, эрх ямбаас Дүрмийн 48 дугаар зүйлийн 5 дахь хэсэг болон энэ зүйлийн заалтын дагуу татгалзаж болох бөгөөд шударга ёсыг тогтооход саад учруулахаар бол олгогдсон дархан эрх болон эрх ямбын зорилгыг хөндөхгүйгээр татгалзаж болох бүхий л тохиолдолд ийнхүү татгалзах үүрэгтэй.

2. Дархан эрх болон эрх ямбаас татгалзуулж болно:

- (a) Шүүгч, эсхүл прокурор байх тохиолдолд шүүгчдийн дийлэнх олонхоор;
- (b) Нарийн бичгийн дарга байх тохиолдолд тэргүүлэгчид;
- (c) орлогч прокурор болон прокурорын газрын ажилтан байх тохиолдолд прокурор;
- (d) Нарийн бичгийн даргын орлогч болон нарийн бичгийн дарга нарын газрын ажилтан байх тохиолдолд нарийн бичгийн дарга;
- (e) 17 дугаар зүйлд заасан ажилтан байх тохиолдолд тухайн ажилтныг ажилд авсан Шүүхийн байгууллагын тэргүүн;
- (f) Өмгөөлөгч болон өмгөөлөгчийн туслах байх тохиолдолд тэргүүлэгчид;
- (g) Гэрч болон хохирогч байх тохиолдолд тэргүүлэгчид;
- (h) Шинжээч байх тохиолдолд тухайн шинжээчийг томилсон Шүүхийн байгууллагын тэргүүн;
- (i) Шүүхэд ирэх шаардлагатай бусад этгээд байх тохиолдолд тэргүүлэгчид.

27 дугаар зүйл
Нийгмийн хамгаалал

Шүүх нь нийгмийн хамгааллын тогтолцоо бий болсон өдрөөс эхлэн 15, 16 болон 17 дугаар зүйлд заасан этгээдийг Шүүхэд үзүүлсэн үйлчилгээтэй холбоотойгоор үндэсний нийгмийн хамгааллын тогтолцооны бүхий л албан шимтгэлээс чөлөөлнө.

28 дугаар зүйл
Мэдэгдэл

Нарийн бичгийн дарга нь шүүгч, прокурор, орлогч прокурор, нарийн бичгийн дарга, нарийн бичгийн даргын орлогч, прокурорын газрын ажилтан, нарийн бичгийн дарга нарын газрын ажилтан болон энэхүү хэлэлцээрийн заалтуудад хамаарах өмгөөлөгч нарын зэрэглэл болон нэрсийн талаар оролцогч улсуудад тогтмол мэдэгдэнэ. Нарийн бичгийн дарга мөн эдгээр хүмүүсийн эрх зүйн байдалд орсон бүхий л өөрчлөлтийн талаар оролцогч улс бүрт мэдэгдэнэ.

29 дүгээр зүйл
Laissez-passer

Оролцогч улсууд нь Нэгдсэн Үндэстний Байгууллагын Laissez-passer, эсхүл Шүүхээс шүүгчид, прокурор, орлогч прокурор, нарийн бичгийн дарга, нарийн бичгийн даргын орлогч, прокурорын газрын болон нарийн бичгийн дарга нарын газрын ажилтанд олгосон зорчих бичиг баримтыг хүчин төгөлдөр зорчих баримт бичиг гэж хүлээн зөвшөөрнө.

30 дугаар зүйл
Виз

Нэгдсэн Үндэстний Байгууллагын Laissez-passer, эсхүл Шүүхээс олгосон зорчих бичиг баримт бүхий бүх этгээд, түүнчлэн Шүүхийн ажлаар зорчиж байгааг нотолсон Шүүхээс олгосон гэрчилгээтэй энэхүү хэлэлцээрийн 18 - 22 дугаар зүйлд заасан этгээдүүдийн, шаардлагатай тохиолдолд визийн, эсхүл орох, гарах зөвшөөрлийн хүсэлтийг оролцогч улс нь боломжит хугацаанд түргэн шийдвэрлэх ба үнэ төлбөргүй олгоно.

31 дүгээр зүйл
**Гуравдагч талтай үүссэн
маргаан шийдвэрлэх**

Шүүх нь Дүрэмд заасны дагуу Ассамблейн бүрэн эрх болон үүрэг хариуцлагыг хөндөхгүйгээр дараах төрлийн маргааныг шийдвэрлэх тохиромжтой аргыг хэрэглэнэ:

- (a) Шүүх нь нэг тал болсон гэрээнээс үүдэлтэй маргаан, эсхүл хувийн эрх зүйн шинжтэй бусад маргаан;
- (b) Шүүхтэй холбоотой албан тушаал, эсхүл албан үүргийнхээ дагуу дархан эрх эдэлдэг, мөн уг дархан эрхээс татгалзаагүй тохиолдолд энэхүү хэлэлцээрт заасан аливаа этгээд оролцсон маргаан.

32 дугаар зүйл
**Энэхүү хэлэлцээрийг тайлбарлах, эсхүл
хэрэглэхтэй холбоотой гарсан маргааныг шийдвэрлэх**

1. Энэхүү хэлэлцээрийг тайлбарлах болон хэрэглэхтэй холбоотойгоор 2 болон түүнээс дээш оролцогч улсын хооронд, эсхүл Шүүх болон оролцогч улсын хооронд үүссэн бүхий л маргааныг зөвлөлдөх, хэлэлцээ хийх, эсхүл маргаан шийдвэрлэх бусад хүлээн зөвшөөрөгдсөн аргаар шийдвэрлэнэ.

2. Хэрвээ энэ зүйлийн 1 дэх хэсэгт заасны дагуу маргаанд оролцогч аль нэг тал бичгээр хүсэлт гаргаснаас хойш 3 сарын дотор маргааныг шийдвэрлэж чадаагүй бол аль нэг талын хүсэлтээр энэ зүйлийн 3 - 6 дахь хэсэгт заасан хянан шийдвэрлэх ажиллагааны дагуу арбитрт хандана.

3. Арбитрын бүрэлдэхүүн нь маргалдагч тал тус бүрээс сонгосон нэг гишүүн болон уг хоёр гишүүний сонгосон арбитрын бүрэлдэхүүнийг даргалагч гэх 3 гишүүнээс бүрдэнэ. Хэрвээ аль нэг тал нь өөрийн гишүүнийг нөгөө тал гишүүнээ томилсноос хойш 2 сарын дотор томилж чадаагүй бол нөгөө тал нь Олон улсын шүүхийн даргад уг томилгоог хийлгүүлэхээр санал гаргаж болно. Хэрвээ эхний хоёр гишүүн нь томилогдсоноос хойш хоёр сарын дотор арбитрын бүрэлдэхүүний даргалагчийг томилох тал дээр санал нийлээгүй бол аль нэг тал нь уг томилгоог хийлгэх саналыг Олон улсын шүүхийн даргад хүргүүлж болно.

4. Маргалдагч талууд өөрөөр тохиролцоогүй бол арбитрын бүрэлдэхүүн нь хуралдааны дэгээ өөрөө тогтоох бөгөөд зардлыг арбитрын бүрэлдэхүүнээс тодорхойлсны дагуу талууд хариуцна.

5. Арбитрын бүрэлдэхүүн нь олонхын саналаар шийдвэр гаргах бөгөөд энэхүү хэлэлцээрийн зүйл, заалт болон олон улсын эрх зүйн хэм хэмжээнд заасныг үндэслэн маргааныг шийдвэрлэнэ. Арбитрын шийдвэр нь эцсийнх байх бөгөөд маргалдагч талууд заавал дагаж мөрдөнө.

6. Арбитрын шийдвэрийг маргалдагч талууд, нарийн бичгийн дарга болон Ерөнхий нарийн бичгийн дарга зэрэгт мэдэгдэнэ.

33 дугаар зүйл

Энэхүү хэлэлцээрийг хэрэглэх

Энэхүү хэлэлцээр нь холбогдох олон улсын эрх зүйн хэм хэмжээ, түүний дотор олон улсын хүмүүнлэгийн эрх зүйг хөндөхгүй.

34 дүгээр зүйл

Гарын үсэг зурах, соёрхон батлах, хүлээн зөвшөөрөх, батлах, эсхүл нэгдэн орох

1. Энэхүү хэлэлцээр Нэгдсэн Үндэстний Байгууллагын Нью-Йорк дахь Төв байранд 2002 оны 9 дүгээр сарын 10-ны өдрөөс 2004 оны 6 дугаар сарын 30-ны өдөр хүртэл гарын үсэг зурахад бүх улсад нээлттэй байна.

2. Энэхүү хэлэлцээрийг түүнд гарын үсэг зурсан улс соёрхон батлах, хүлээн зөвшөөрөх, эсхүл батална. Соёрхон баталсан, хүлээн зөвшөөрсөн,

эсхүл баталсан тухай батламж жуух бичгийг Ерөнхий нарийн бичгийн даргад хадгалуулна.

3. Энэхүү хэлэлцээрт нэгдэн ороход бүх улсад нээлттэй байна. Нэгдэн орсон тухай батламж жуух бичгийг Ерөнхий нарийн бичгийн даргад хадгалуулна.

35 дугаар зүйл
Хүчин төгөлдөр болох

1. Энэхүү хэлэлцээр нь соёрхон баталсан, хүлээн зөвшөөрсөн, баталсан, эсхүл нэгдэн орсон тухай 10 дахь батламж жуух бичгийг Ерөнхий нарийн бичгийн даргад хадгалуулахаар өгсөн өдрөөс хойш 30 хоногийн дараа хүчин төгөлдөр болно.

2. Соёрхон баталсан, хүлээн зөвшөөрсөн, баталсан, эсхүл нэгдэн орсон тухай 10 дахь батламж жуух бичгийг хадгалуулахаар өгснөөс хойш хэлэлцээрийг соёрхон батлах, хүлээн зөвшөөрөх, батлах, эсхүл нэгдэн орох улс бүрийн хувьд хэлэлцээр нь тухайн улс өөрийн соёрхон баталсан, хүлээн зөвшөөрсөн, баталсан, эсхүл нэгдэн орсон батламж жуух бичгийг Ерөнхий нарийн бичгийн даргад хадгалуулахаар өгснөөс хойш 30 дахь өдрөөс эхлэн хүчин төгөлдөр болно.

36 дугаар зүйл
Нэмэлт, өөрчлөлт

1. Оролцогч аль ч улс энэхүү хэлэлцээрт нэмэлт, өөрчлөлт оруулах саналыг Ассамблейн нарийн бичгийн дарга нарын газарт бичгээр гаргаж болно. Нарийн бичгийн дарга нарын газар нь уг саналыг, түүнийг хэлэлцэх оролцогч улсуудын хяналтын бага хурал хуралдуулахыг дэмжих эсэхийг нарийн бичгийн дарга нарын газарт мэдэгдэхийг хүссэн хүсэлтийн хамт Ассамблейн товчоонд болон оролцогч бүх улсад хүргүүлнэ.

2. Хэрэв Ассамблейн нарийн бичгийн дарга нарын газрын мэдэгдлийг тараасан өдрөөс 3 сарын дотор оролцогч улсуудын олонх нь хяналтын бага хурал хийх саналаа нарийн бичгийн дарга нарын газарт ирүүлбэл нарийн бичгийн дарга нарын газар нь Ассамблейн дараагийн ээлжит, эсхүл ээлжит бус хуралдааны хүрээнд уг бага хурлыг хуралдуулах зорилгоор Ассамблейн товчоонд мэдэгдэнэ.

3. Нэмэлт, өөрчлөлтийг санал нэгтгэйгээр баталж чадаагүй бол түүнийг оролцогч улсуудын олонх оролцож байгаа бага хурлаар түүнд оролцогч, саналын эрхтэй улсуудын гуравны хоёрын саналаар батална.

4. Ассамблейн товчоо нь хяналтын бага хуралд оролцогч улсуудын баталсан аливаа нэмэлт, өөрчлөлтийн талаар Ерөнхий нарийн бичгийн даргад даруй мэдэгдэнэ. Ерөнхий нарийн бичгийн дарга нь хяналтын бага хурлаас баталсан аливаа нэмэлт, өөрчлөлтийг бүх оролцогч болон гарын үсэг зурсан улсад хүргүүлнэ.

5. Нэмэлт, өөрчлөлт нь түүнийг соёрхон баталсан, эсхүл хүлээн зөвшөөрсөн оролцогч улсуудын хувьд нэмэлт, өөрчлөлтийг баталсан тэр өдөр байлцсан улсуудын гуравны хоёр нь соёрхон баталсан, эсхүл хүлээн зөвшөөрсөн батламж жуух бичгийг Ерөнхий нарийн бичгийн даргад хадгалуулахаар өгсөн өдрөөс 60 хоногийн дараа хүчин төгөлдөр болно.

6. Соёрхон баталсан, эсхүл хүлээн зөвшөөрсөн шаардлагатай тооны батламж жуух бичгийг хадгалуулснаас хойш нэмэлт, өөрчлөлтийг соёрхон баталсан, эсхүл хүлээн зөвшөөрсөн улс бүрийн хувьд соёрхон баталсан, эсхүл хүлээн зөвшөөрсөн батламж жуух бичгийг хадгалуулахаар өгснөөс хойш 60 дахь өдрөөс эхлэн хүчин төгөлдөр болно.

7. 5 дахь хэсэгт заасны дагуу нэмэлт, өөрчлөлт хүчин төгөлдөр болсны дараа энэхүү хэлэлцээрт нэгдэн орсон улс нь тухайн улсынхаа өөр хүсэл эрмэлзлийг илэрхийлээгүй бол:

- (a) Нэмэлт, өөрчлөлт орсон энэхүү хэлэлцээрийн оролцогч байна;
- (b) Нэмэлт, өөрчлөлтийг зөвшөөрөөгүй аливаа улсын хувьд нэмэлт, өөрчлөлт ороогүй хэлэлцээрийн оролцогч байна.

37 дугаар зүйл
Цуцлах

1. Оролцогч улс Ерөнхий нарийн бичгийн даргад бичгээр мэдэгдэл хүргүүлэх замаар энэхүү хэлэлцээрийг цуцалж болно. Мэдэгдэлд илүү урт хугацаа заагаагүй бол тухайн мэдэгдэл хүлээн авсан өдрөөс хойш нэг жилийн дараа цуцлагдана.

2. Энэхүү хэлэлцээрийг цуцлах нь оролцогч аль ч улс энэхүү хэлэлцээрээс гадна олон улсын эрх зүйн дагуу энэхүү хэлэлцээрт заасан аливаа үүргийг биелүүлэхэд ямар нэгэн байдлаар нөлөөлөхгүй.

38 дугаар зүйл
Эх хадгалагч

Энэхүү хэлэлцээрийн эх хувийг Ерөнхий нарийн бичгийн дарга хадгална.

39 дүгээр зүйл
Хүчинтэй эх бичвэр

Энэхүү хэлэлцээрийн араб, хятад, англи, франц, орос, испани хэлээр үйлдсэн эх бичвэр нь адил хүчинтэй байх бөгөөд Ерөнхий нарийн бичгийн даргад хадгалуулна.

Дээр дурдсаныг нотолж, зохих ёсоор эрх олгогдсон дор дурдсан төлөөлөгчид энэхүү хэлэлцээрт гарын үсэг зурав.

Хаяг:

“Төрийн мэдээлэл” эмхэтгэлийн редакц,
Улаанбаатар-14201, Төрийн ордон 124 тоот
И-мэйл: turiin_medeel@parliament.mn

Утас: 262420

Хэвлэлийн хуудас: 4.5

Индекс: 200003